Şcoala Noastră

nr. 4 / 2020

CEA MAI ÎNALTĂ EDUCAŢIE ESTE CEA ÎN SPIRITUL CREŞTIN

CIOCÂRLII PE SÂRMĂ
ARTA PE HARTĂ
CU BUNĂ ŞTIINŢĂ

MUNCA ŞI SENSUL VIEŢII
GÂND DIN COMUNITATE
ZOOMZET

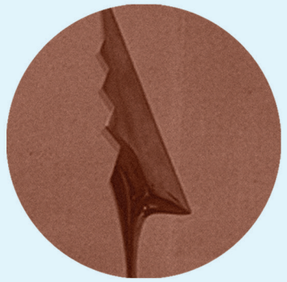

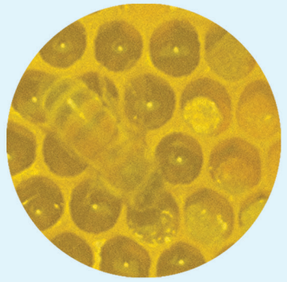

Cuprins

04 **Editorial**

Ciocârlii pe sârmă... o provocare pentru dascăli

08 **Arta pe hartă**

Vistierii în balanță

Ceasul de taină

Pledoarie pentru caligrafie

Lecție de viață - Admirabila tăcere a domnului Mironescu

Căutări printre vremuri

Maeștrii și măiestrele lor

Gânduri măiestre

24 **Cu bună știință**

Homeostazia – echilibrul dinamic care ne menține în viață

De la om iubit... la omul bit!

32 **Munca și sensul vieții**

Interviu cu doctorii Bogdan Budișteanu și Magdalena Budișteanu

36 **Gând din comunitate**

Pe marginea unui refren pandemic

40 **Zoomzet**

Educația în schimbare

Pe drumuri de munte

Școala alergării

Regăsind *firescul*

Însemnările unui învățător

Ora de istorie *altfel* - Teoria sincronismului

Poveste despre curaj

Dor de Dumnezeu

60 **Cronică de ciocârlie**

Ciocârlii pe sârmă... o provocare pentru dascăli

Cunoașterea și adevărul sunt în strânsă legătură cu omul și cu originile lui; Adevărul Însuși, la un moment dat, S-a întrupat, deoarece Adevărul îl face liber pe om, iar cunoașterea Adevărului este echivalentă cu viața veșnică. Cuvântul este calea de comunicare și comuniune între om și Dumnezeu, care i-a vorbit și Cuvântul lui Dumnezeu i-a ajuns în inimă. Dacă omul nu L-ar fi auzit pe Dumnezeu grăindu-i, nu ar fi grăit nici el.

Din Evanghelie se știe că era un om mut și surd, stăpânit de diavol; tocmai de aceea era mut și surd și față de semenii lui; era mut ca să nu înalțe cuvânt de rugăciune către Dumnezeu, pentru că prin păcat devenise surd față de Dumnezeu, nemaiascultând sfatul Lui. Acest om era o expresie a stării în care se afla omenirea la întruparea Adevărului: un soi de autism. Autism este un cuvânt de sorginte greacă, vine de la autos care înseamnă însuși. Deci omul este închis în autosuficiența lui, rupt de Divinitate și implicit de semeni, un om ieșit din comuniune. E o stare de alienare a firii; de boală; deoarece omul a fost creat de Dumnezeu ca persoană, care presupune o existență extatică, orientată în afara ei: către Dumnezeu și semenii lui. Expresie a iubirii divine, omul este însetat de iubire și de comuniune, iar pierderea acestora înseamnă ruperea de viață. De aceea, atunci când iubești, trăiești; iar când îi spui cuiva te iubesc, îi transmiți că nu vrei să moară niciodată (Gabriel Marcel).

Astfel, în episodul din Evanghelie, în fața surzeniei și muțeniei omului, Iisus Hristos poruncește: *Duh mut și surd, Eu îți poruncesc: ieși din el și să nu mai intri în el* (Marcu 9, 25). Deci El poruncește, pentru că are stăpânire asupra întregii creații; și rostul venirii Lui în lume stă în restaurarea creației și, implicit, a omului. Atunci când unii dintre iudei L-au părăsit, neputând asuma cuvintele Lui, îi întreabă pe ucenici: *Nu vreți și voi să vă duceți? Simon Petru I-a răspuns: Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții veșnice* (Ioan 6, 67-68).

Și cei ce veneau, pândindu-L să greșească, pentru a-L putea condamna, se întorceau recunoscând că *nimeni nu a vorbit ca Omul Acesta* (Ioan 7, 46); tocmai pentru că El era Cuvântul viu, Adevărul întrupat, era Calea care ducea la cunoașterea Dumnezeului celui viu și adevărat și deschidea Calea Vieții veșnice.

Pentru a împlini toate acestea, Dumnezeu a ales să Se facă om, să vină în mijlocul oamenilor și să le împărtășească pe toate într-un mod viu și autentic, de fapt, să Se împărtășească lumii. Prezența Lui vie este totul; unde era, unde ajungea, se vindeca orice boală și orice neputință; se împrăștia întunericul pentru că El era Lumina lumii. Așadar, Dumnezeu nu a decretat o stare, nu a trimis un *emisar* – un înger sau un arhanghel; arhanghelul i s-a arătat Fecioarei Maria doar pentru a vesti venirea Lui.

De aceea Adevărul, Cunoașterea, ca și Viața, se împărtășesc; după modelul divin, și omul, la rândul lui, împărtășește adevărul, cunoașterea și iubirea, după ce a cunoscut și a devenit parte din adevăr, cunoaștere și iubire.

Ucenicii lui Hristos, de exemplu, erau o prezență a Adevărului Dumnezeiesc; Sfântul Pavel spunea: *Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine* (Galateni 2, 20). Așa a fost posibil să cucerească lumea păgână, făcându-se ei lumină a Adevărului și cunoaștere vie.

Prezența celui ce împărtășește ceva este argumentul și autoritatea supremă; de aceea relația învățător – ucenic, magistru – discipol se întemeiază pe autoritatea magistrului și pe încrederea discipolului. Magistrul însuși învață, învățându-l pe ucenic: *Docendo discitur* (*Învățând pe alții, te înveți pe tine*); de aceea discipolul aproape se contopește cu învățătura și cu învățătorul, pentru că și învățătorul s-a contopit, la rându-i, cu Cel ce i-a descoperit înțelepciunea și s-a făcut organ al înțelepciunii.

Ucenicul simte aceasta și nu se îndoiește de autenticitatea a ceea ce trăiește, pentru că este părtășie, este împărtășire, de la persoană la persoană; în aceasta se poate oglindi cel mai bine relația dintre chip și asemănare.

Pentru a se realiza asemănarea însă, este nevoie de „descoperirea“ chipului. În icoană doar chipul (fața) și mâinile sfinților se văd – chip și lucrare – ca ale unora care, văzând chipul și lucrarea lui Dumnezeu, au ajuns la asemănare, trăind fericirea de a vedea, cu inima curată, Chipul descoperit: *Fericiți cei curați cu inima că aceia vor vedea pe Dumnezeu* (Matei 5, 8).

De aceea dascălul, care împlinește cea mai nobilă lucrare pe pământ – de a desăvârși lucrarea lui Dumnezeu (Părintele D. Stăniloae) – prin educație, se întâlnește cu discipolii, îi ia de mână și-i pune pe cale; îi conduce, pentru că devine pedagog (paidagogus) = călăuzitor al copiilor. Astfel, pedagogia și implicit școala presupun un fel de ucenicie: ucenicie la Școala Virtuții; ucenicie la Școala Adevărului; ucenicie la Școala Vieții, în definitiv. Tocmai din aceasta s-a născut celebrul dicton: Non scholae sed vitae discimus = Învățăm pentru viață, nu pentru școală.

Însă, odată cu situația în care trăim, travaliul unei prefaceri nedorite, au apărut concepte, în raport cu școala și cu educația, care siluiesc dicționarele, vorbirea și gândirea, și în final ființa omenească: „școală on-line“, „învățare fără supervizare“, „școala clasică, o formă învechită și ineficientă“, și altele pe care le-aș putea așterne abuzând de capacitatea hârtiei de a suporta aproape orice, cum suportăm noi acum, orice siluire, cu amprenta semidocților, inconștienți de dezastrul pe care-l produc și de ceața în care plutesc. Uneori, ne supunem prea ușor în numele unei modestii greșit înțelese sau al unei cumințenii evlavioase, zicând că ar fi un lux ca să-și dea seama de propriile limite și ar fi prea mult să avem astfel de așteptări.

E foarte greu să fii atât de inteligent încât să-ți dai seama cât poți să fii de prost (Alexandru Mironescu).

Profesorii, dascălii de toate nivelurile, pentru că nu puteau vorbi despre instituții în colaps, cum sunt multe ministere, între care și cel ce ar trebui să se rușineze de titlul ce-l recomandă M.E.C., sunt în fața unei provocări fără precedent: obligați să facă educație on-line, adică în fața unor monitoare, urmăriți de elevi și studenți tot pe monitoare.

Începând cu elevul de la clasa pregătitoare, care venea la școală pentru a se instrui, privind cu uimire și cu admirație chipul dascălului, care-i arăta cum să pronunțe cuvintele, și care-și lăsa mânuța lui fragedă și inocentă ca o floare îmbobocită în mâna sigură, dar caldă și părintească a dascălului; până la liceanul care-și pleca sfios capul în fața dascălului care-i vorbea despre noutățile vieții, pe care acesta începea să le preguste; până la studentul care punea mâna pe bisturiu, sau pe trupul sfârtecat al bolnavului, odată cu șeful de secție care adună mai multe nopți de gardă, alergând pe holuri cu muribunzi descarcerați de pompieri, decât nopțile petrecute în palatul guvernamental de cei ce slujesc mai mult interesele străine decât cele ale poporului și mai mult pe Bachus decât pe Dumnezeu, toți mărturisesc o stare de apatie și degringoladă. Globul ocular nu mai ascultă comenzile creierului, durerile de cap și de ochi îi demotivează și-i irită, încep să li se atrofieze, odată cu mușchii, și anumite simțuri și simțăminte.

Dragi colegi și profesori, nu uitați: împliniți o nobilă vocație; cred că ceea ce avem noi acum mai mult de realizat este să salvăm sănătatea și integritatea sufletească, psihică și psihologică a unor generații de tineri;

să le arătăm că-i iubim, că ne pasă de soarta lor mai mult decât de soarta noastră, că le înțelegem durerile și frământările, și că noi existăm ca profesori pentru ca ei să crească frumos și sănătos - să se desăvârșească!

Mulțumesc tuturor pentru efortul de a lucra la un nivel înalt, într-un context potrivnic, și vă invit să facem **Școală** în condiții de excepție!

Nu uitați această situație des întâlnită în istoria omenirii: în vremuri bune, prospere, lumea își încheie conturile cu aroganță, petrece și se distrează, lăsându-se dusă de valul vieții, fără a-i da un sens profund; mai degrabă în situații de criză omul a fost determinat să creeze și să-și transfigureze existența (Pavel Florenski).

Dragi elevi, nu vă pierdeți nici cumpătul, nici răbdarea, trebuie să biruiți odată cu noi, dascălii voștri! Zburați, ca ciocârliile, cu cântul vostru spre zările inefabilei cunoașteri, chiar dacă vă traiți asediul pe sârma nefirească, ce pătrunde-n trupul fraged al iubirii răstignite și al adevărului străpuns, înca necopot, din suflet de copil!

Pr. prof. dr. Vasile Gavrilă

Vistierii în balanță

Cum echilibrăm conținuturile științifice și artistice din programa școlară?

Domeniul artelor vizuale se află în prezent într-un moment de cumpănă, de reevaluări, în acord cu transformările cotidiene și cu percepția factorilor de decizie din educație asupra rolului său în modelarea societății. Am traversat de curând o perioadă în care ponderea și importanța disciplinelor umaniste au fost minimizate, încercându-se excluderea lor din corpul comun de studiu, având drept criteriu un aspect hilar: utilitatea. Deciziile nu aveau în vedere rolul covârșitor al artei și al culturii în formarea caracterului și a sensibilității generațiilor de copii și tineri sau nu considerau că acest merit al artelor este ceva ,,util”. Dar oare tărâmul obiectiv al științelor exacte a fost vreodată în istorie în conflict cu subiectivitatea disciplinelor umaniste? Oare nu cumva, prin caracterul lor dihotomic, s-au completat și s-au pus în valoare reciproc?

Oare nu cumva omenirea a avut nevoie, în matca civilizației, de ambele impulsuri generatoare, de absolutul și de măsurătorile unora și de relativul perpetuu interpretabil al celorlalte? Arta este cel mai adesea asociată cu o activitate superficială, cu nevoia de destindere sau cu divertismentul. Complet fals. Arta nu este o formulă de relaxare, ci însăși chintesența dialogării. La începuturi se identifica ritualului, comunicării cu divinul, cu asumarea și sobrietatea care derivă de aici. La origine este vehiculul prin care se transmit mesaje și, atunci când reușești să te faci înțeles, te eliberezi și de frustrarea lipsei de împărtășire cu celălalt. Așadar, detensionarea este o consecință firească, nu un scop.

Psihologii recunosc ocupațiile perceptive ale minții şi inventivitatea cu care copilul transformă ceea ce percepe vizual într-un desen și remarcă abilitatea lui de a fundamenta procesul educativ pe percepție şi creație. Pentru fixarea neurologică a informațiilor este nevoie să acționeze triunghiul Ochi-Mână-Creier.Adică senzațiile și percepțiile (vizuale în cadrul artelor plastice, auditive în cadrul muzicii etc.) se sedimentează sub formă de imagini în memorie în prezența unei experiențe concrete, bazate pe simțuri. Abstractul ca atare nu poate fi reținut decât dacă i s-a dat inițial un „rost” într-un context senzorial, dacă i se întrevede aplicativitatea și dacă se poate opera cu el măcar la nivel ludic.

În lipsa interacțiunii cu materia, în cadrul învățării de noțiuni abstracte (scrisul, cititul, socotitul), Ochiul din triunghiul amintit ,,observă” în deșert. Are nevoie de Mână care să-l ajute să fixeze ce a observat și doar astfel se va crea un sertărașdedicat acelei experiențe abstracte în Creier. Cum ar putea învăța un copil să scrie doar privind un adult care scrie la tablă? Cum ar putea reține - de pildă, la biologie - componența unei celule mărite la microscop dacă nu i se solicită să o deseneze el însuși pentru a o memora? Exemplele pot continua.

Așadar, interacțiunea socială și manevrarea de instrumente, tehnici și resurse cât mai aproape de natură sunt esențiale în dezvoltarea motorie și intelectuală a copilului, exceptând educația propriu-zisă. Așa suntem creați să funcționăm, anume în armonie totală cu natura și comunitatea, este un comportament sădit în ADN, pe care de la o vreme ni se impune să-l ignorăm, mutilăm, negăm. Învățarea prin bariera sticlei unui telefon mobil (sau a unei tablete, sau a unui computer) poate afecta nu doar modelarea caracterului sau a abilităților de socializare, ci însăși dezvoltarea neurologică a copilului.

Dacă nu are parte de voluptatea întâlnirii cu materia și este forțat să se exprime, să observe și să noteze lovind cu degetul un ecran de sticlă – copilul este în stand-by.

Scopul esențial pe care îl urmăreşte învățământul artistic nu se reduce la dexteritate și nu presupune exclusiv talentul în sensul îndemânării elevului, cât participare formativă, cunoaștere, asimilarea de cultură, în fond, participarea empatică activă la civilizația umană.

Prin predarea acestei discipline se realizează mai ales dezvoltarea raționamentului şi a spiritului de receptivitate, a deprinderilor de gândire logică prin aplicarea teoriei în lucrări plastice și exerciții, de descifrarea temelor plastice în operele de artă și descoperirea mesajului coerent transmis prin intermediul artei de orice fel, de adaptare creativă la cerințele actuale din plan socio-cultural.

Pe de altă parte, gândirea artistică se manifestă printr-o mare varietate de activități intelectuale legate de imaginație, judecată de gust și de valoare, raționament, înțelegere, explicare, inovație, deducție, analogie, abstractizare, generalizare, comparație, concretizarea unor idei, transmiterea de mesaje, crearea expresivității și a armoniei. Amputarea din șirul devenirii copilului și a tânărului a unei perioade intense de învățare prin negarea sau ignorarea ei - va conduce cu siguranță la distrugerea perspectivei unui învățământ superior vocațional de calitate, dacă treptele până la acesta au fost distruse.

Ce fel de studenți va coopta mediul universitar în domeniile umaniste, dacă formarea candidaților nu a fost una continuă, coerentă, consecventă? La ce fel de specialiști în aceste domenii ne vom aștepta în viitor? Cine va mai constitui publicul consumator de artă în această țară?

Vom păstra galeriile, sălile de spectacole, teatrele, Opera, Ateneul goale...? Elevii care manifestă înclinație către zona umanistă a spectrului materiilor, caracterizați genetic sau influențați educațional prin dezvoltarea emisferei cerebrale drepte – responsabile de comunicarea și inteligența codificărilor artistice - vor avea de suferit o deziluzie cumplită, cerându-li-se să fie apți doar la materiile științifice (de care este responsabilă mai cu seamă emisfera stângă a creierului). Emisfera dreaptă se ocupă de abilitățile spațiale, de recunoaşterea facială şi de procesarea muzicii, de înțelegerea imaginilor vizuale şi îi ajută pe oameni să le ofere acestora sens. Emisfera stângă domină limbajul (procesează ceea ce aude o persoană), de asemenea se ocupă de logică şi de calculele matematice.

Procesul este extrem de complex. Creierul echilibrează distribuirea funcțiilor în mod natural fiecărei emisfere în parte și lipsa stimulării uneia dintre ele va crea dezechilibre psihice, cognitive, afective pe termen lung. Explorarea artelor are ca rezultat sporirea stimei de sine, a respectului și a acceptării pentru diferențele culturale, dezvoltarea cognitivă și psihomotorie a copiilor, capacitatea lor de a lucra în echipă și de a gândi creativ, se formează competențele sociale și culturale necesare într-o lume competitivă și aduc acel echilibru esențial cunoașterii umane în ansamblul ei. În cazul eliminării acestor obiecte de studiu, acele valori pe care a fost construită societatea se vor reduce dureros sau se vor pierde fără putință de recuperare.

Se spune din bătrâni că o barcă nu va înainta în mijlocul apelor dacă se trage la o singură vâslă, ci se va învârti în cerc. E nevoie de ambele vâsle ca să plutim.

Cosmina Dragomir, prof. dr. arte vizuale

Ceas de taină

Răspunsuri mari pentru oameni mici

De ce Hristos nu are nici început, nici sfârșit?

Chiar dacă Mântuitorul Hristos, Dumnezeu-Fiul, a intrat în mintea și inimile noastre cu chipul pe care și l-a asumat prin întrupare, EL este fără de început și fără de sfârșit. De ce? A luat chip de om atunci când Maica Domnului a primit vestea de la Sfântul Arhanghel Mihail și S-a născut în peștera din Bethleem. S-a facut om pentru ca noi, oamenii, să ne putem bucura de El ca Om adevărat și să-l Iubim nu doar ca pe Dumnezeu, ci și ca pe un prieten al nostru, lângă care putem sta, pe care-l putem îmbrățișa și cu care ne și împărtășim. Dar Om fiind, rămâne totuși veșnic Dumnezeu... fără început și fără sfârșit.

Iată, atunci când umplem un pahar cu apa rece și dulce a unui izvor și o bem pentru a ne potoli setea, nu spunem că apa a început atunci când am turnat-o în pahar și s-a sfârșit atunci când am băut-o. Apa curge mereu și nu se sfârșește niciodată indiferent câte pahare am bea. Hristos este ca izvorul de apă dulce care ne satură. Și acum, după întrupare, El este și izvorul, dar și paharul, în același timp.

Pr. Adrian Sima, prof. fizică

De ce animalele noastre sunt sălbatice și fioroase, și animalele lui Dumnezeu erau blânde?

Pentru că atunci când le-a făcut Dumnezeu, toate erau perfecte: întrega creație era fără cusur. Fiecare viețuitoare se supunea blând legii lui Dumnezeu de a asculta de om, pentru că omul era chipul și asemănarea Sa. După ce omul a greșit, îndepărtându-se de asemănarea întocmai cu Dumnezeu, nu a mai fost recunoscut..., animalele nu l-au mai ascultat și au fugit de el speriate, și-au apărat teritoriile, accesul la hrană și apă, pe ele însele, pentru a supraviețui omului.

Prin neascultarea omului a fost stricată și legea animalelor, dar nu de tot. Oamenii sfinți, care au împlinit cuvântul lui Dumnezeu, au binecuvântat natura și, astfel, animalele au recunoscut din nou chipul lui Dumnezeu în om, cum a fost cazul Sfântului Gherasim de la Iordan cu leul sau al Sfântului Serafim de Sarov cu ursul.

Ionuț Dima, prof. religie

Pledoarie pentru Caligrafie

Dacă oamenii nu pot scrie bine, nu pot gândi bine, dacă nu pot gândi bine, alții vor gândi pentru ei.

George Orwell

Scrisul este o componentă de bază a limbajului uman. Alături de limbajul verbal, ajută la transmiterea mesajelor între oameni, comunități, generații, popoare, chiar și pentru perioade de timp îndelungate. Așadar, nu greșim atunci când spunem că limbajul este una dintre cele mai importante caracteristici de natură psihologică alături de gândire, creativitate, imaginație. Istoria atestă că, încă de la primele forme de scrieri și până la apariția noilor „mașini de scris", oamenii au fost fascinați de forma scrisului de mână. Cu toate acestea, nu orice tip de scris de mână era promovat, ci caligrafia - scrisul frumos, scrisul artistic. Până la apariția tiparului (secolul al XV-lea), cărțile au circulat sub forma manuscriselor. Existau școli de caligrafie, iar mănăstirile mari și palatele domnești aveau copiști care realizau manuscrise, munca lor ridicându-se la un nivel de operă.

În acele timpuri, scrierea era o artă pe care o stăpâneau foarte puțini oameni. Copistul trebuia să fie înzestrat cu un deosebit talent pentru că se cerea adesea, pe lângă o scriere frumoasă, ca paginile cărților să fie împodobite cu miniaturi şi inițiale ornamentate. De aceea, o carte manuscris comună din Țara Românească, în secolul al XV-lea, valora cât o moșie medie spre mare.

Aceasta și pentru că efortul care se făcea pentru venirea unei cărți pe lume era uriaș: se sacrificau turme pentru pieile din care se tăiau paginile, se prelucrau în mod special, iar scrierea propriu-zisă se făcea cu migală și lua foarte mult timp.

Este destul de interesant faptul că preocuparea pentru scrisul frumos nu a scăzut dramatic odată cu apariția tiparului. Într-adevăr, au început să circule mai ușor cărțile, lumea având astfel acces din ce în ce mai ușor la cuvântul scris, dar oamenii de cultură, intelectualii încă mai purtau după ei călimara și trusa de caligrafie.

Dar la ce este folositoare caligrafia? Pentru ce mai este important scrisul frumos de mână astăzi? Din fericire, eu am mai apucat ore de caligrafie în școala primară. Și dau mărturie faptul că îmi amintesc cu nostalgie caietele cu liniatură tip I și tip II, caiete în care executam cu un stilou liniile drepte cât mai drepte și liniile curbe cât mai rotunjite. Ca elev de 6-7 ani mi se părea extraordinar faptul că învăț să scriu. Ulterior, prin liceu, am citit despre știința grafologiei, care îmi confirma o credință pe care o aveam încă din clasele învățământului primar - oamenii inteligenți, ordonați, cu un caracter puternic scriu frumos, caligrafic.

...Din punct de vedere psiho-pedagogic, scrisul de mână reprezintă o competență fundamentală a elevului de ciclu primar. V-ați întrebat vreodată de ce începem școala învățând să scriem, să citim și să socotim? Pentru că acestea sunt achiziții de bază ale elevului mic. Scrisul de mână este, sau mai bine zis, ar trebui să fie premergător scrisului care folosește mijloacele tehnologice deoarece prin el se dezvoltă o legătură psiho-motrică între creier și mână. Ca în cazul oricărei deprinderi, în creierul nostru se formează o serie de legături neuronale, legături care, în cazul scrisului de mână, rămân aproape permanente pe întreg parcursul vieții.

Manualitatea este o deprindere care se dezvoltă încă din primii ani de viață. Prin lucrul cu mâinile se dobândesc deprinderi care au efect direct asupra creierului. Zona creierului responsabilă pentru deprinderile manuale este aceeași cu cea a gândirii. Scrisul de mână dezvoltă gândirea matematică, a proporțiilor. Poate dezvolta creativitatea, atunci când apar particularități ale liniilor literelor. Simțul artistic este subînțeles în cazul unui scris frumos. O persoană care scrie caligrafic este o persoană ordonată, calculată, echilibrată emoțional.

Dacă luăm mostre de scris comun din diferite perioade ale educației și formării noastre, observăm o evoluție categorică. Acest lucru este direct proporțional cu evoluția de natură psihologică, educațională și socială a individului. Obiectul de studiu principal al grafologiei s-ar putea exprima într-o sinteză de genul: cum scrii, așa ești! În prezent, există țări moderne unde copiii întâmpină mari dificultăți în a scrie lizibil încă de la vârsta adolescenței, continuând spre ciclul studiilor universitare.

Vă invităm la o reflectare asupra acestor aspecte și să nu uităm niciodată primele rânduri de liniuțe și bastonașe, prima oară când ne-am scris numele, felicitările confecționate pentru cei dragi în clasele primare, posterele realizate manual împreună cu alți colegi și multe, multe altele. Aceasta în condițiile în care epoca în care trăim ne pune în fața unei alegeri. Va trebui să punem în balanță viteza comunicării pe de o parte și, pe de cealaltă, pacea, așezarea în a-ți trăi intelectualitatea și cultura.

Principala cauză pentru acest fenomen rezidă în faptul că, de mici, au fost învățați cu scrisul folosind mijloace tehnologice, scrisul de mână fiind destul de neglijat. Din nefericire, caligrafia, ca disciplină de studiu în învățământul primar, a fost scoasă din planul educațional. În lumea aceasta dominată de tehnologie, oare vor mai ști copiii generațiilor viitoare să scrie de mână? Ce impact va avea utilizarea tehnologiei în conturarea limbajului scris pentru ei?

Cristian Nica, prof. educație muzicală

Cristian Nica

Lecție de viață

Admirabila tăcere a domnului Mironescu

Profesorul Alexandru „Codin” Mironescu rămâne un reper în filosofia ştiinţei la români, ca şi în posibila bună întâlnire între spiritul ştiinţific, spiritul artistic şi spiritul religios. Savant şi scriitor, figură proeminentă a grupării spirituale a „Rugului Aprins” de la Mănăstirea Antim din Bucureşti, om de cultură, dar şi de discretă şi profundă duhovnicitate, el a îmbinat cercetarea cu credinţa şi scrisul cu rugăciunea, impunându-se încă din perioada interbelică, atât ca teoretician al cunoaşterii ştiinţifice, cât şi ca romancier

Răzvan Codrescu- Revista Rost nr.55 septembrie 2007

“Trebuie să vă spun că lucrurile esențiale ale vieții mele mi-au venit prin oameni, nu prin cărți, deși sunt un om de studiu și, obișnuit vorbind, am învățat atâta carte câtă poate să învețe cineva sârguincios și cu vocație de elev. Dar lucrurile esențiale, repet, mi-au intrat sub acoperământul casei mele prin oameni, prin ceea ce m-au învățat, mai ales fără voia lor; (...) Oamenii sunt cei care mi-au adus în față toate problemele, m-au pus în cele mai serioase încurcături, mi-au ridicat în cale cele mai mari dificultăți. Ei sunt cei care mi-au răscolit sufletul și tot prin ei am primit marile dureri și bucurii ale vieții. Pot să spun că prin ei am învățat toate câte știu, câte le știu cu adevărat. (...) Cărțile! Cărțile au documentat, au limpezit, au transformat de multe ori într-un discurs familiar ceea ce îmi era mai greu să exprim eu însumi dintr-odată. Și îmi vine să cred că nici nu există alt chip de a învăța ceva cu adevărat decât printre oameni – de aici și valoarea incomparabilă a maestrului și a învățăcelului, a duhovnicului și a ucenicului. În afara condițiilor care îi pun pe oameni în contact viu și puternic, pentru a-și trece unii altora și ceea ce știu, și ceea ce nu știu, nu există cu adevărat nici școală, nici învățătură. Și încă ceva: nu poate fi vorba de învățătură acolo unde nu există, acolo unde nu se naște încrederea.

(...) Totuși viața – la nivel biologic și spiritual – este o alegere, este mereu o opțiune. Este o opțiune chiar și atunci cand nu avem conștiința deplină a acestei alegeri, ceea ce de multe ori, și mai ales în cazul oamenilor obișnuiți, deschide perspectiva unor suferințe, unor regrete, și chiar a unor nenorociri. Alegere, opțiune! Aș vrea să accentuez și să precizez că acela care nu reușește să fie sensibil la afimațiile pe care i le oferă viața, oamenii, experiența, împrejurările, nu va fi sensibil nici la „dovezi“, la „argumente“, la argumentele pe care le caută. Căci în realitate toate pledoariile se bazează pe intuiții, pe alegeri, pe opțiuni. Dovezile și argumentele sunt – este convingerea mea – de același ordin ca și afirmatiile. Insist pentru că s-ar putea să nu fie destul de limpede ce spun. În întâlnirile cu oamenii, în discuțiile care se ivesc, ne întâlnim, la început, cu declarații, cu afirmații, nu cu dovezi, cu argumente, cu pledoarii care, în mod normal, vin să înlăture rezistențe, dezacorduri sau chiar o opoziție netă. Dar cine nu surprinde, măcar parțial, valoarea unei afirmatii, este puțin probabil că se va lăsa convins.”

(Alexandru Mironescu – *Calea inimii*)

Căutări printre vremuri

Pentru a vedea exact unde ne situăm pe axa dintre educație și reeducare, este necesar să abordăm legătura dintre cultură și politică. Într-o relație prea strânsă, sensul profund al culturii este inevitabil alienat de prioritățile puterii: diversitatea tesiturii culturale a unei societăți se destramă, iar persoana este sacrificată; în afara cetății, un om cultivat își pierde glasul. Din acest punct de vedere, istoria bătrânului continent este grăitoare. Cercurile savante au început să studieze acest aspect în secolul al XVIII-lea. Semnalul a fost dat de Academia de la Berlin, cu dezbaterea despre universalitatea limbii franceze. În zorii secolului al XX-lea, diplomația franceză a asociat pentru prima dată acțiunea de propagare a limbii, culturii și civilizației cu politica externă. Avea deja o tradiție a strălucirii Franței în străinătate și, inspirându-se din valorile ei mesianice, a cultivat asiduu gustul elitelor și al popoarelor aliate pentru civilizația pe care o reprezenta. Marea Britanie și Germania i-au urmat exemplul, pe un fond concurențial.

În perioada interbelică, marile puteri contau pe vectorul cultural pentru exercitarea unei influențe politice și economice. Din 1936, în lupta acerbă s-au înscris și țările care renunțaseră la ideile democratice în favoarea celor totalitare, fasciste, naziste sau comuniste. Este, de altfel, interesant cum unii intelectuali din anii treizeci trec pur și simplu de la convingeri de extremă stângă la extrema dreaptă sau invers, fără tranziție.

Pe acest câmp de bătălie, diferența semnificativă se făcea între valorile umaniste ale democraților și propaganda incisivă a regimurilor totalitare. Avem de-a face, pe de o parte, cu o atitudine vădit respectuoasă pentru libertățile fundamentale ale oamenilor, cu o viziune a expansiunii culturale ca soft power, iar, pe de altă parte, cu o voință de supunere prin îndoctrinare, manifestată prin forțarea schimbării mentalităților, sub amenințarea forței militare și cu promisiunea avantajelor economice. Se spune uneori că istoria se repetă.

În momentul de față, afișarea preocupării pentru libertatea și integritatea ființei este oare un cal troian, menit să ne determine să acceptăm de bunăvoie impunerea unui mod unic de a exista?

Abordarea planetară a crizei de sănătate pare să ascundă autostrada unei ideologii, un drum cu sens unic, pe care se circulă într-un galop global. Pentru a răspunde cu discernământ provocării actuale, este necesar să reconsiderăm modul în care echilibrul a fost căutat de-a lungul diferitelor vârste culturale care se înșiruie cumințți, cu periodizări precise, gingașe în matca occidentală a civilizației europene, eminamente creștină. Așadar, istoria s-a scris și se scrie în funcție de un reper crucial: înainte și după Domnul Iisus Hristos.

Observând așezarea perioadelor culturale de-a lungul acestui fir roșu, este posibil să considerăm diferitele paradigme din perspectiva nevoii de echilibru, într-o mișcare compensatorie, de balans, așa cum procedăm pentru înțelegerea raportului de forțe între puterile politice sau economice? Succesiunea modelelor culturale pare atunci o compensație pe fondul unei nevoi sufletești colective, durează probabil atât cât este necesar pentru învățarea lecției, după care unele mentalități se usucă, lipsite de conținut semnificativ, iar altele se sting, epuizate de flacăra propriilor excese.

De-a lungul secolelor se conturează o mișcare de re-poziționare, de prioritizare a însușirilor umanității: așezării metodice și ardente a gândirii teologice în Evul Mediu îi urmează redescoperirea entuziastă, profund afectivă a frumuseții vieții pe pământ, pe fondul inspirațional al antichității grecești și romane; austeritatea Reformei și crezul luminilor re-așază ideea de ierarhie în interiorul comunității de credincioși, respectiv pe plan strict social; modernismul de inspirație romantică formulează și exaltă spiritul național, iar secolul al XX-lea aduce în manifestare ideologiile, care ne induc iluzia pierderii firului roșu al prezenței lui Dumnezeu în viața oamenilor.

Sunt momente de sfâșiere, când uităm de unde venim și încotro ne îndreptăm. Mișcarea revoluționară inițiată la sfârșitul secolului al XVIII-lea este unul dintre ele, în măsura în care conducătorii nu se mai pot revendica de drept divin. După experiența traumatizantă a Primului Război Mondial, ruptura interioară trăită de Nietzsche a răsunat puternic în rândul unora dintre elitele europene care au consimțit să privească hăul, fascinate de promisiunea unei inteligențe sclipitoare înrobite de disperare.

În plan colectiv, scindarea sufletească produsă de negarea existenței lui Dumnezeu a ajuns de mai multe ori în secolul trecut la impasul în care simpla existență a oamenilor care cred devine de nesuportat. Din acest punct de vedere, celălalt se conformează sau dispare. Or, considerarea celuilalt cu agresivitate, dintr-un spațiu de frică, strict prin prisma instinctului de conservare semnează amurgul unei civilizații.

În fapt, cultura și civilizația își potențează sensul, sublimate fiind în expresia liberă, responsabilă și iubitoare a omului care țintește desăvârșirea. Pentru aceasta, este vital să fie menținute atât diversitatea vocilor personale, cât și posibilitatea ca acestea să se regăsească la nevoie pentru a exprima o atitudine de rezistență interioară la gândirea și acțiunea totalitare.

Dincolo de vremuri, sunt căutări care torc firul subțire și luminos al echilibrului care ocrotește viața și ne permite să ne ancorăm privirea-zbor pe drumul de întoarcere Acasă. În aceste condiții, o depărtare prea mare de esență, fie ea alunecare spre extreme, refugiu în trecut, proiecție în viitor sau în mediul virtual, nu poate fi decât o experiență de învățare dureroasă, costisitoare, pasibilă de fatale rătăciri.

Fereastra prin care privim lumea ne modelează și ne oglindește. Este timpul să ne amintim că avem nevoie să permitem inimilor și minților noastre să primească și să susțină darul sfânt al vieții, cu dragoste și înțelepciune. Încă mai este timp să înțelegem că celălalt este seamănul nostru, că suntem chemați să deprindem strălucirea, rămânând în lumina Lui.

Georgiana Estienne,
prof. dr. limba franceză

Maeștrii și măiestrele lor

Cântă cineva în nori de zi
deodată cu zorile.
Cine-o fi?
Cântă cineva-n văzduh.
E o pasăre?
E duh?

... sau poate este chiar strigătul, la început mut, al omului care se caută pe sine, strigăt împletit cu o tăcere surdă, pentru ca, mai apoi, să crească, să tot crească și să se altoiască pentru a deveni un strigăt pătrunzător, o tăcere grăitoare.

Neliniștea metafizică prinde glas, se exteriorizează și atinge eliberarea senină în acest drum al autodescoperirii, al revelației sinelui:

Numai el o fi, numai el:
pământeanul puțintel
cu trupul ca bucatele
mult lăudatele,
cu glasul ca seninul
cu sânge ca aminul.

Poemul, meditație pe tema destinului, ne amintește – asemenea altor creații din volumul *La curțile dorului* - permanenta aspirație către divinitate, pentru că doar înțelegând și îndeplinindu-și menirea, omul poate spera să nu se consume într-o moarte interioară, ci să își continue cercetarea, pe orizontală, dar mai ales pe verticală.

Dorul de cer este perceput ca o așteptare, ca o renaștere a spiritului, ca o restaurare a lui Adam cel de demult, ca o rearmonizare a întregului univers. Ca un zbor absolut:

Numai el poate fi:
Hristosul păsăresc!
Cel ce-n fiecare zi se-nalță o dată,
biruitor fără fier,
din holdă la cer,
şi descântă păcatele
peste toate satele.

Lucian Blaga

Și cine ar putea să devină vocea celui fără de glas, speranța celui în veșnică frământare și căutare, zborul celui căzut ? Care altă ființă ar putea să fie rădăcina gândurilor celor mai adânci, materializarea ideilor celor mai înalte, cine să fie muza celor mai înzestrați, inspirația celor aflați la „curțile dorului”? Doar „Hristosul păsăresc”, cel amintit în folclor ca fiind pedepsit pentru iubirea și îndrăzneala de a încerca.

Legenda spune că a fost odată un împărat a cărui fiică, Lia, era de o frumusețe tulburătoare. Fiind aprinsă de dorul unei iubiri înălțătoare, fata nu dorește să se căsătorească cu vreun om, dar nici cu fiul vântului, ci își caută fericirea în brațele soarelui după care tânjea cu patimă. Dar aspirația ei este osândită neîntârziat, dorința ei de contopire cu divinul este frântă de o bruscă și dureroasă cădere, fata devenind ciocârlie - pasăre al cărei dor de absolut nu se curmă nici măcar astfel, căci ea zboară spre soare, strigându-și neobosit iubirea, nostalgia, suferința, ca o litanie eliberatoare și înălțătoare.

Dispersarea ființei care nu-și mai simte apartenența organică la această lume, dezrădăcinarea, pierderea sensului sunt declanșatoare de dublă căutare, interioară și exterioară, printr-un zbor vertical hotărât, printr-un cântec tânguitor și, mai presus de toate acestea, printr-o asumare pe care doar cel ce a pregustat raiul o poate avea.

Cornelia Miron,
prof. limba și literatura română

Libertate, finețe, simplitate, blândețe, frumusețe, grație și suplețe, dinamism și viteză, speranță, curaj, legatura dintre pământ și Dumnezeu, desprindere de planul orizontal și ridicare spre cer, opoziția dintre a trăi și a zbura. O cutezare a înălțimii infinite...

Acestea sunt doar unele dintre primele cuvinte-impulsuri care s-au ivit dinspre copii în fereastra de comentarii imediat după ce am admirat împreună Măiestrele lui Brâncuși... Sau, cum le spunea însuși Maestrul operelor sale: ,,ZBORURI", nu păsări. Împreună și-au dat seama în final că fiecare lucrare brâncușiană este un zbor... fiecare postură, atitudine, geometrizare, ritm, repetiție, stilizare - înalță și te smulg într-o altă realitate, desăvârșită, epurată de teluric.

Copiii au simțit din primul moment diferența între superficial și profund, între încărcătura adusă de detalii în artă și acea puritate extremă a formei primordiale, între a trăi tern, pe orizontală, sau etern, pe verticală.

Ceea ce a adus Brâncuși în arta modernă, reconfigurând mijloacele de expresie plastică, a fost echilibrul perfect realizat între formă și fond, atingerea esenței comunicării prin simplitatea care nu spune mai puțin, ci... mai mult. Sculpturile sale sunt uimitoare prin dinamism și prin acea senzație că sfidează echilibrul. La o primă privire, ochiul publicului e derutat de balanța stabil - instabil. Iată gândurile care au prins aripi atunci:

prof. Cosmina Dragomir

Brâncuși ne inspiră Universul abstract. Sugerează privitorului ideea de a pătrunde lumea dincolo de principii matematice sau geometrice. Formele sculptate nu sugerează viețuitoare, ființe necuvântătoare, ci, aruncând o privire mai atentă, realizăm că sculpturile acestea reprezintă oameni. Ne reprezintă pe noi cum ne luăm zborul înspre Dumnezeu. Constantin Brâncuși a dorit să ne lumineze și să ne arate ciclul vieții noastre într-un mod în care puțini fizicieni ai lumii nu l-au descoperit încă: ne naștem, murim, apoi ne luăm zborul către Dumnezeu...

Ana Gulie, clasa a VII-a

Spre deosebire de alte lucrări ale artiștilor, sculptura lui Brâncuși Pasăre în văzduh nu reprezintă, ci exprimă. Datorită formei de pană și a poziției aerodinamice, această operă de artă conturează arta zborului și a creației, astfel punând mintea omului la încercare.

Daria Petrache, clasa IX-a

Lucrarea *Testoasa zburătoare* exprimă ambiția de a ajunge la cer, la Dumnezeu, de a atinge scopul dorit. Un simbol al greutății, această vietate își duce carapacea (sarcina) și sugerează faptul că depășirea stării și a condiției sale din prezent este mai presus decât obstacolele întâlnite în viață. Mesajul său are un caracter neobișnuit, original, excepțional.

Ioan Gavrilă, clasa a VI-a A

Gânduri măiestre

Piesa muzicală ,,Ciocârlia", de George Enescu, surprinde, prin ritmul și muzicalitatea instrumentelor,frumusețea cântecului acestei păsări, prin care aceasta se armonizează cu natura, dar și cu sufletul artistului. Cântând-o, acesta arată lumii întregi diversitatea formelor pe care muzica le adoptă, pasărea fiind simbolul primordial al cântecului și al muzicii.

Dimitria Budișteanu, clasa a XI-a B

Când mintea privitorului se luminează și forma capătă sens, totul prinde viață și se observă cum acea pasăre înaintează spre cer, spre mântuire și atingerea divinului. Simplitatea formei trupului păsării îl face mai frumos și mai aerodinamic.

Teodor Țâțarcă, clasa a VII-a

Imitarea trilurilor de ciocârlie este aspectul cel mai atrăgător al cântecului„Lie ciocârlie" interpretată de rapsodul popular, un aspect pe care îl poate recunoaște oricine, chiar dacă nu înțelege limba română. Trilul ciocârliei, deși poate este un cântec de jale, aduce totuși multă liniște, proiectându-ne într-o lume lipsită de griji.

Larisa Negru, clasa a X-a B

Ciocârlia, alături de privighetoare, simbolizează măiestria, virtuozitatea, extraordinarul, fantasticul. Cea mai însemnată mărturie folclorică despre ciocârlie este cântecul de joc Ciocârlia. Acest dans este întâlnit la lăutarii din Ungaria, Polonia și în țări din peninsula balcanică, precum și în România. Dar, cea mai profundă și complexă manifestare a cântecului vine din partea marelui George Enescu, care încheie faimoasa lui *Rapsodie română* cu acest cântec de joc. De ce a făcut Enescu această alegere? Tocmai datorită elementelor muzicale care sunt prezente în această capodoperă folclorică. Ritmul alert, dansant, percutant de sârbă rapidă oferă o explozie de energie și entuziasm. Linia melodică abundă de pasaje de virtuozitate instrumentală, imitând cântecul ciocârliei, care parcă își ia zborul și se înalță din ce în ce mai sus. Așadar, putem spune că Enescu a ales foarte atent acest cântec și l-a pus în valoare cum nimeni altul nu a făcut-o până la el. Finalul apoteotic al primei Rapsodii reprezintă un omagiu adus folclorului, cântecului de joc și, nu în ultimul rând, măiestrei ciocârlii.

prof. Cristian Nica

Studiază mai întâi ştiința şi continuă apoi cu practica născută din această ştiință.

Leonardo da Vinci

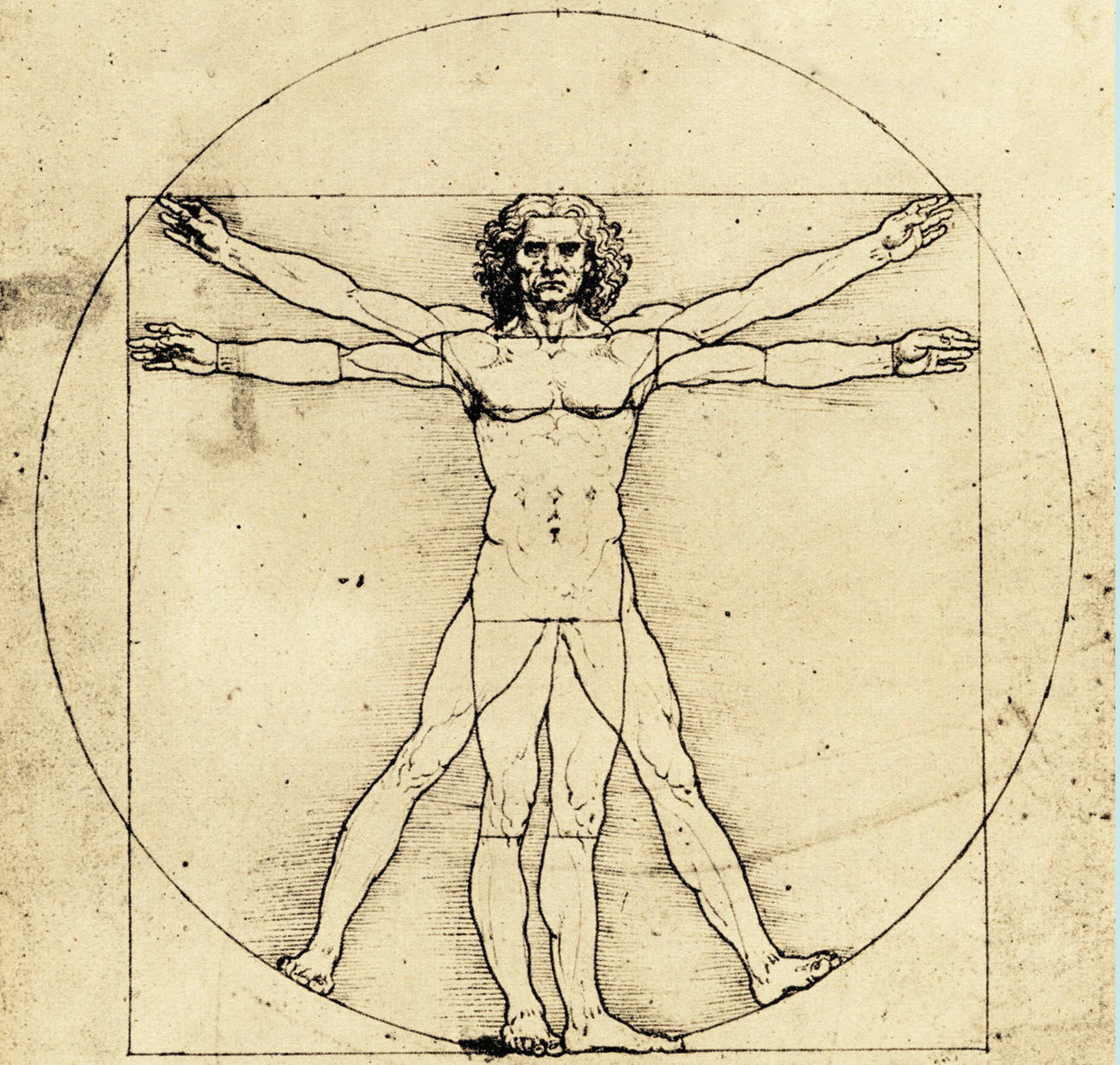

Homeostazia

Echilibrul care ne menține în viață

Homeostazia sau homeostaza este un termen ce provine din limba greacă, de la „homoios” (aceeași, la fel) și ,,stasis” (stare) și reprezintă în biologie proprietatea celulelor, organismelor vii (vegetale, animale și umane) sau ecosistemelor de a-și menține, între niște limite clare, constantele mediului intern (temperatură, pH, tensiune arterială etc.). Claude Bernard a fost primul medic care a studiat în secolul al XIX-lea câteva constante, observând extraordinara capacitate a organismului uman de a le păstra între anumite limite. El a fost cel care a introdus noțiunea de mediu intern, noțiune ce semnifică totalitatea lichidelor din organism (sânge, limfă, lichid intercelular, umoare apoasă, lichidul cefalorahidian, endolimfa și perilimfa din urechea internă). Termenul de homeostazie a fost introdus însă puțin mai târziu, în 1929, de fiziologul american Walter Cannon. El a numit această capacitate a organismului ,,echilibrul dinamic care ne menține în viață”. În prezent, noțiunea de homeostazie a căpătat o extindere foarte mare, vorbindu-se nu numai despre o homeostazie biologică, ci și de o homeostazie economică, homeostazie socială, neuropsihică.

În sens restrâns, homeostazia desemnează menținerea constantă a compoziției mediului intern, acest lucru realizându-se însă numai cu participarea permanentă a tuturor organelor și țesuturilor organismului, fiecare celulă fiind în același timp beneficiara homeostaziei și în același timp și participantă la menținerea ei.

Homeostazia, în sens larg, se referă nu doar la mediul intern, ci și la menținerea în parametri constanți, optimali, a tuturor proceselor fiziologice din organism, la toate nivelele de organizare, ceea ce justifică multiplele aspecte ale homeostaziei, începând de la nivelul subcelular (ADN), nivelul celular și până la nivelul întregului organism per ansamblu, fiind o lege generală de menținere a echilibrului cu mediul.

Activitatea permanentă a unor organe concură la menținerea acestui echilibru: rinichii excretă anumite produse nefolositoare, toxice sau în exces și reglează metabolismul apei și pH-ul (aciditatea sau alcalinitatea) sângelui; plămânii elimină dioxidul de carbon; intestinul evacuează reziduurile alimentelor ingerate; numeroși hormoni intervin, de asemenea, în menținerea homeostaziei etc. Când acest echilibru este perturbat, organismul ia măsuri pentru a-l restabili. Dacă organismul uman sau orice alt sistem biologic nu poate să-și refacă echilibrul, acesta poate înceta să funcționeze.

În ecosisteme se menține un echilibru între speciile şi populațiile de animale. Este cunoscut mecanismul homeostazic prin care se păstrează raportul între erbivore şi carnivore. Dacă o populație de carnivore dispare (din cauza bolilor, dezastrelor naturale, intervenției umane etc.) dintr-o anumită zonă, regiunea va fi suprapopulată rapid de viețuitoare erbivore, fenomen ce poate avea un impact negativ asupra mediului. Pentru a elimina problema suprapopulării de către erbivore, în anumite cazuri, sunt aduse specii de carnivore în zona respectivă. După ce lupii au fost reintroduși în Parcul Național Yellowstone, în 1995, după o absență de 70 de ani, întreaga regiune s-a schimbat, în sens pozitiv. Populația de elani a fost ținută sub control, ceea ce a permis florei să se refacă și s-a schimbat chiar și peisajul local, pentru că râul din regiune a început să revină la cursul original.

Pădurile tropicale, prin intermediul unui mecanism homeostazic, își mențin capacitatea de a recicla apa. Copacii din jungla amazoniană eliberează o cantitate mare de apă sub formă de vapori, datorită proceselor de fotosinteză și transpirație, suficientă pentru a crea nori la altitudini mici și pentru a genera ploi slabe ca intensitate.

Specialiștii susțin însă că fenomenul este suficient de puternic pentru a schimba modul în care bate vântul și pentru a aduce în zona pădurii amazoniene umiditatea de deasupra oceanului. Din cauza despăduririlor, în curând pădurea tropicală ar putea să nu mai producă suficientă ploaie pentru a se autosusține. În acel moment jungla ar putea să se transforme în savană. După incendiile masive de anul trecut, se estimează că deja 17% din pădurea amazoniană a dispărut. Pădurea amazoniană este un element esențial pentru încetinirea fenomenului încălzirii globale. Regiunea joacă un rol fundamental în asimilarea carbonului, reglând, practic, clima de pe Pământ.

De asemenea, dezechilibrele pot apărea și la nivel mental și restabilirea armoniei este un proces homeostazic. Homeostazia psihologică apare atunci când nevoile persoanei sunt îndeplinite. Celebra piramidă a lui Maslow oferă și ea un ghid în acest sens, atrăgând atenția că o ființă umană nu își poate atinge potențialul maxim, dacă nu îi sunt acoperite nevoile în întregimea lor.

În concluzie, echilibrul este conceptul cel mai important al stării de sănătate, organismele căutând mereu starea de homeostazie, menținându-se astfel în parametri normali și putându-se revigora încontinuu.

Educația este și ea, prin esența ei, un proces homeostazic, iar dacă extindem principiile detaliate mai sus în educație, în activitatea școlară, putem vedea că niciun copil nu poate fi pus în stand-by sau freeze pe un singur nivel al piramidei în situația noastră cel al siguranței fizice - fără ca acest lucru să nu-i obstrucționeze accesul la următoarele nivele - apartenența, stima de sine și recunoaștere, autorealizare și dezvoltare personală, nivele care nu pot fi accesate decât prin comuniunea cu ceilalți. Consecințele pe termen lung pot fi irecuperabile și este de datoria noastră, a tuturor celor care suntem celule vii în procesul educațional, să căutam soluții pentru restabilirea homeostaziei.

Georgeta Neagu, prof. dr. biologie

De la om iubit...

la omul bit

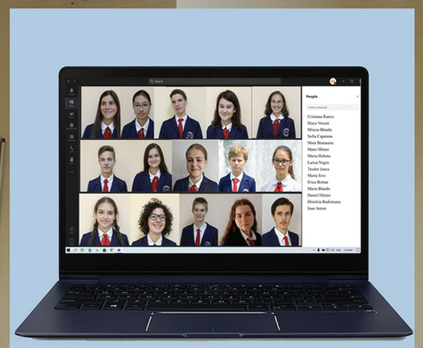

Cele din afară și cele dinăuntru... și punerea lor în armonie, în homeostazie. Aceasta poate este cea mai mare provocare a omului de la crearea sa, de când ochiul său deschis a împărțit cosmosul în două: cele din fața sa și cele din

Întotdeauna marile provocări au adus în fața omului întrebări cu privire la locul lui în lume, sau la cum se așază cosmosul, când fizic, când social, plin de surprize în lumea lui, pe care și-o dorește cât mai puțin surprinzătoare. Lumea cea mare îl înconjoară și poate că tragedia (și nu drama) este că această lume mare sufocă mica lui lume plăsmuită de el însuși după chipul și asemănarea sa. Cum să iasă? Cum să scape de tirania lumilor? Cum să treacă dincolo de toate care îl sufocă? Răspunsul e simplu și la îndemână: Să se nască el din nou...

Dragostea mamei îl face să tresară la auzul încă firav al vocii ei și dragostea ei este cea care pune început dragostei ce răsare acum în inimioara lui. Dragostea și dorința de o părtășie cât mai deplină cu mama îl dezvoltă - așază celulă lângă celulă, țesut lângă țesut, pregătindu-l pentru ieșirea din mica lui lume cât un pântece și intrarea în vasta lume a mamei, plină de lumina și aerul din care mama însăși se împărtășește, plină de toate cele pe care mama le trăiește și care vor deveni și ale lui. Dar, dincolo de toate, se pregătește de marea și prima îmbrățișare: aceea a mamei sale.

Această sugestivă comparație, a omului ce se naște pentru lumea aceasta, cu a omului ce se naște pentru Împărăția lui Dumnezeu, este pusă în față de Sfinții Părinți ai Bisericii Drept slăvitoare pentru a pune în lumina unei înțelegeri adevărate întreaga strădanie a omului care dorește să iasă din pântecele acestei lumi pentru o viată în Împărăție. Astfel, orice învățătură mântuitoare de suflet este privită ca o naștere pusă în inima celui ce caută mântuirea de către părintele său. Dragostea a fost și este cea care a însoțit și însoțește nașterea cea duhovnicească.

Omul, odată intrat în lume, se naște încontinuu. În ultimele timpuri însă, acest cuvânt mult mai cuprinzător al experienței sale a fost înlocuit cu un altul adaptat vremurilor: învățare.

Poate nu întâmplător cuvântul „predanie”, care înseamnă actul de transmitere a tradiției prin experiere a Adevărului Revelat de-a lungul istoriei se aseamănă atât de mult cu alt cuvânt consacrat în actul viu al învățării – a preda. Experiența se predă și ea se continuă cu însăși experiența predării.Elevul și profesorul sunt simultan trăitori ai aceleiași experiențe. Învățarea trebuie să aibă într-o măsură mai mare sau mai mică un caracter revelațional și în cel ce învață, și în cel care este învățat. Și, învățând din experiența părinților, persoana purtătoare de chip, ca primă expresie a arătării sale, este sursa revelației. Persoana se revelează, se arată prin chip. Acesta, chipul, trebuie să fie prezent pentru că prin el este prezentă persoana care vorbește despre sine. Profesorul are această vocație de a face din informație, experiență și de a revela către elev, propria experiență ținând cont de puterea și vârsta celui din fața sa. Doar așa devine credibil.

Poate acesta este motivul pentru care Sfinții Părinți nu au privit Viața Duhovnicească, Teologia, ca pe o știință rezultată din sofisme, ci modul în care au văzut știința pocăinței se apropie foarte mult de felul în care științele exacte se manifestă azi. Astronomia, fizica, medicina sunt științe experimentale pe care elevul, studentul le învață având în față realitatea concretă, dar având și lângă el profesorul, discipolul ce deține acum tainele acestei științe, dar care, la rândul său, a avut lângă el alt profesor. Există așadar în actul de învățare, care îl pune pe om în acord cu lumea aceasta, dar care îl pregătește pentru cealaltă, o dimensiune relațională, personală.

Omul care învață impersonal având în față doar cosmosul nu face decât să se închidă și mai mult în pântecele propriei lumi. Dar omul care învață având în față persoana, omul care expediază relația, ia parte la propria sa naștere continuă. Și dacă totuși omul are în față lumea, lângă el trebuie să fie învățătorul care îi face lumea cunoscută. Prin învățător, lumea capătă dimensiunea relației, a părtășiei.

Pentru a-l învăța pe om că nașterea este cea care îl trimite spre Marea Împărăție, însuși Învățătorul a binevoit să Se nască și în lumea pe care omul a transformat-o în mica sa împărăție. S-a născut pentru a fi lângă noi, chiar dacă rămâne totuși Cel care ne cheamă și Cel care ne poartă în plinirea chemării, pentru a fi Cel Căruia ne rugăm, dar și Cel care se roagă împreună cu noi. El este modelul învățătorului, care ne pune în inimi învățătura despre Împărăție, dăruindu-ne chiar Împărăția și născându-ne din nou spre a o primi. Poate că nu degeaba ultima sa Promisiune a fost că va fi cu noi până la sfârșitul veacurilor.

Actul învățării în singurătate, al învățării fără prezența chipului, însingurează. Stinge inimi și alterează simțuri și rațiuni. Aceasta este poate și marea dramă a omului modern și în special a tânărului. Incapabil de a mai iubi, omul respinge orice experiență personală care nu e a lui, pentru că devine neîncrezător. El își dorește propria experiență, fie ea și a eșecului, fără să înțeleagă că, în lumina dragostei, experiența celor care îl iubesc poate deveni, prin ascultare, propria sa experiență.

Frumusețea întregului cosmos, chipul învățătorului, chipurile colegilor pline de aceeași uimire în fața frumosului creat sunt înlocuite de ecranul care stinge totul printr-o apăsare de buton. Însăși lumina ce poartă în sine vocația de a vedea a ochiului devine informație binară ce străbate mica distanță dintre chipul omului și displayul plat și plan din fața sa. Nu este acel plan aurit al icoanei ce amintește veșnicia în care a intrat chipul sfântului încadrat de aureolă, ci acel plan al celui mai sărac limbaj, lipsit de cuvinte, acel neîntrerupt șir de zero și unu... 00011010001110.... Sunt, Nu sunt, Sunt, Nu sunt.....

Preot Adrian Sima, prof. fizică

MUNCA și SENSUL vieții

“Fiecare dintre noi are vocația sa proprie, misiunea sa proprie în viață, de a duce la îndeplinire o anumită sarcină care se cere împlinită. De aceea, niciunul dintre noi nu poate fi înlocuit și viața lui este irepetabilă. Așadar, sarcina fiecăruia dintre noi este pe atât de unică, pe cât de unică este oportunitatea lui de a o împlini.“

Viktor Frankl

Credeți că medicina este o profesie de vocație?

Dr. Magdalena Budișteanu: Medicina este o meserie grea, pentru care trebuie să te pregătești intens și toată viața, să știi că toată viața vei avea de învățat, că nu te oprești niciodată din învățat; nu poți să o practici dacă nu ai pasiune.

Cum v-ați hotărât să urmați această profesie?

Dr. Magdalena Budișteanu: De mic copil am fost genul studios și muncitor, mi-a plăcut întotdeauna să învăț, să studiez, să citesc foarte mult, mi-a plăcut partea aceasta de a cunoaște cât mai multe lucruri. În momentul când am decis să fac medicina, la 14 ani, a trebuit să-mi aleg liceul și m-am focalizat pe domeniul acesta.

Dr. Bogdan Budișteanu este medic primar, specializat în psihiatria copilului și a adolescentului, lucrează în cadrul spitalului „Alexandru Obregia”; are formare în psihoterapie familială; colaborează cu Centrul Medical Ioana, unde primește pacienți în regim de policlinică.

Munca este foarte importantă pentru formarea omului și, dacă ne uităm în istoria omenirii, omul s-a dezvoltat prin muncă; munca ajută foarte mult la dezvoltarea intelectuală și emoțională și, dacă observăm de-a lungul timpului, tot ce a creat omul în evoluția sa a fost prin muncă. Este important să faci ceea ce îți place, ceea ce ți se potrivește, și atunci cu siguranță și realizările vin alături de muncă. E foarte important să ai și satisfacția muncii, să ai rezultate concrete din munca ta, nu doar să muncești de dragul muncii!

Specializarea am ales-o în anul doi de facultate, după ce am învațăt anatomia sistemului nervos, atunci am știut că vreau să fac neurologie, ulterior, m-a fascinat și genetica, fiind parte importantă în domeniul neurologiei, în special a neurologiei pediatrice în care lucrez, și am reușit, cu ajutorul lui Dumnezeu, să le împletesc pe amândouă. În prezent, am și o formare în genetică, lucrez la Institutul Victor Babeș la laboratorul de genetică, în domeniul neuro-geneticii și îmbin cauzele neurologice cu cele genetice ale bolilor neurologice. Lucrurile au venit în viața mea întâmplător, așa-zis întâmplător, sigur, nimic nu e întâmplător, dar însoțite și de o muncă asiduă.

În spatele tuturor realizărilor este foarte multă muncă. Am simțit că ăsta este drumul și într-o secundă am ales să fac medicina. Când a trebuit să aleg specializarea, gândul meu a fost să mă îndrept spre neurologie adulți, dar exact înainte de a alege am văzut neurologia pediatrică și am optat mai degrabă pentru ea, era primul an în care era reprezentată în România, până atunci era neuropsihiatrie infantilă și, cu siguranță, n-aș fi optat pentru aceasta. Doream să fac neurologie.

Dr. Bogdan Budișteanu: Încă din adolescență am fost foarte pasionat de citit, citeam foarte mult, literatură franceză și rusă, mai mult clasici. După care, am devenit pasionat de psihologie și mi-au căzut în mână și niște cărți de psihiatrie. Pe la 16-17 ani, citeam și cărți de psihologie care mi s-au părut pasionante, pentru că făceau o analiză psihologică a personajelor literare.

Ce anume vi s-a părut greu de învățat în perioada de studiu?

Dr. Magdalena Budișteanu: Noi, când am dat examenul la medicină, aveam trei materii: fizică, chimie și biologie. Acum lucrurile s-au mai simplificat, din fericire pentru elevi. Mie personal, fizica mi s-a părut mai complicată, asta pentru că nici nu am avut vreun profesor cu care să rezonez, dar materia se putea parcurge. Sigur, unde nu ai o dragoste așa mare, compensezi prin muncă, trebuie să ai o motivație puternică... Noi am prins sistemul învățatului „cuvânt cu cuvânt” din carte și corectat „cuvânt cu cuvânt” din carte. Acum este stil grilă, trebuie doar să încercuiești. Am fost la un liceu unde pregătirea începea din clasa a IX-a pentru toate cele trei materii și eram ținuți în priză, participam la olimpiadele respective, făceam ore suplimentare, ne pregăteam intens.

Dr. Magdalena Budișteanu este medic primar neurolog pediatru, cercetător științific și conferențiar universitar la Facultatea de Medicină, lucrează ca medic neurolog la spitalul de psihiatrie „Alexandru Obregia”, cercetător la Institutul Victor Babeș și conferențiar la Facultatea de Medicină a Universității „Titu Maiorescu”. În prezent, are o activitate bogată, este implicată în multe activități clinice și de cercetare, dar și proiecte universitare.

Dostoievski și Balzac au fost importanți pentru mine și i-am citit cu foarte mare plăcere. Am fost crescut într-o familie în care a existat întotdeauna dorința de a-i ajuta pe cei din jur; sora mea mai mare intrase deja la medicină și am luat decizia să urmez medicina. Nu m-am gândit atunci că o să fac psihiatrie sau psihiatrie infantilă, dar mereu am rămas cu gustul acesta pentru lectură, pentru psihologie până la sfârșitul facultății, mai ales după ce am făcut stagiul de psihiatrie, care mi s-a părut fascinant. Ideea era că exista doar neuropsihiatrie, ceea ce n-aș fi făcut...

Cum ați ajuns la psihiatria pediatrică?

Dr. Bogdan Budișteanu: Mi s-a părut ceva nou, că este mai interesant decât psihiatria de adulți, m-am gândit că, fiind copii, îi poți ajuta mai mult decât pe adulți, când lucrurile sunt deja demult formate.

Dr. Bogdan Budișteanu: Pentru mine cel mai greu a fost cu biologia, deoarece a fost dificil să învăț cuvânt cu cuvânt, ca pe o poezie. Adică, bun, chimia mi se părea logică, fizica mi se părea logică, dar foarte greu mi-a fost să învăț cuvânt cu cuvânt biologia. Chimia mi-a plăcut foarte mult, deoarece am avut un profesor excepțional, care m-a cam chinuit, îmi dădea 40-50 de probleme de la o săptămână la alta și era extrem de pretențios. În momentul când am dat examenul, am luat cea mai mare notă la chimie, dar dincolo de astea, dacă mă sculam la ora 3 noaptea, recitam chimia, tocmai datorită acestui om care a fost extrem de sever și care m-a împins foarte mult la muncă. Țineam foarte mult la el, deoarece a fost o personalitate din toate punctele de vedere: ne vorbea despre epoca interbelică, era un om foarte bine educat, de familie, care a avut o viață foarte bogată; a fost un exemplu pentru mine.

Cum se îmbină abordarea medicală a suferințelor psihicului cu acceptarea și mărturisirea credinței?

Dr. Bogdan Budișteanu: Este delicat. Sunt tot mai mulți dintre cei care suferă și care găsesc un sprijin în credință, în Dumnezeu; când ajungi în anumite condiții, este un sprijin foarte puternic. Evident, depinde de deschiderea și de cerințele celor care vin la tine, de modul în care pun ei problema poți să le dai anumite răspunsuri care să-i ajute. Acum vorbesc din punct de vedere filozofic, pur filozofic, s-a ajuns, cel puțin în societatea contemporană, ca viața să nu mai fie atât de importantă, din păcate.

Ce poate să fie mai important decât viața?

Dr. Bogdan Budișteanu: Vedeți... s-a pornit de la o idee de eutanasie, să-i eutanasiem pe cei în vârstă care suferă, după care începem să eutanasiem, să extindem foarte mult, și s-a ajuns la copii. Nu știu, eu rămân un pic perplex... în momentul în care ai terminat facultatea, ai făcut un jurământ al lui Hipocrate, care spune că trebuie să aperi viața. Eu încerc, pe cât posibil, să le vorbesc despre valoarea vieții și despre frumusețea vieții, și să le dau un strop de speranță.

Dr. Magdalena Budișteanu: Eu am foarte mulți copii cu boli genetice și unele foarte grave. Pot să vă spun că doar una sau două mame au recunoscut că, dacă știau dinainte, ar fi făcut avort, în rest, nicio mamă nu s-a plâns vreodată că a născut copilul cu problema aceea genetică. Ba din contră, am avut mame care, atunci când copilul a murit din cauza bolii, au făcut chiar depresie și au fost afectate de decesul copilului, mame foarte dedicate copilului, unele chiar optimiste, doar știind că viața poate fi scurtă pentru copilul ei, mame care se bucură de orice progres pe care-l face copilul. Poate unele își găsesc sensul vieții când se dedică creșterii acelui copil. Sunt foarte mulți oameni credincioși, eu personal văd foarte multe familii care cred în Dumnezeu și se bucură de orice stare de bine a copilului și acceptă ceea este, fără să cârtească sau să considere că mai bine n-ar fi fost...

Dr. Bogdan Budișteanu: Am rămas întotdeauna uimit de dragostea și sacrificiul părinților, mai ales ale mamelor, te impresionează într-adevăr, sunt anumite cazuri în care vezi că îți aduce un copil care nu este foarte bine, apoi o vezi pe mamă care se zbate... se zbate, și, la un moment dat, peste câțiva ani, copilul e bine. Deci, cumva, optimismul și implicarea mamei au fost fundamentale. Nu poți să rămâi nepăsător în fața acestor lucruri.

Cum să ne adaptăm la școala on-line?

Dr. Magdalena Budișteanu: Familia și școala trebuie să facă muncă de echipă și să încercăm să-i ajutăm pe copii să traverseze cât mai bine perioada aceasta, să luăm situația ca atare, să nu problematizăm foarte tare în fața copiilor pentru că ei sunt mai vulnerabili la aceste schimbări; dacă ne văd pe noi agitați și îngrijorați, n-o să le dea o stare de bine. Altfel, cu teamă, cu isterie, cu frică, nu reușim să rezolvăm nimic.

Și totuși, frica și agitația se fac prezente...

Dr. Magdalena Budișteanu: Școala on-line e mai complicată decât cea de la școală, mai ales copiii mici au nevoie de ajutor, să fie coordonați, să fie sprijiniți la anumite teme, este necesar ajutorul familiei și echilibrul de acasă. Profesorii să încerce să-și facă orele cât mai ușor de înțeles în condițiile acestea de on-line.

Adică materia trebuie sistematizată, realizată în așa măsură, încât copilul să înțeleagă în maniera de on-line. Sigur că și pentru profesor este un lucru inedit, dar mai important este acum calitatea decât cantitatea. Puțin, dar bine consolidat... Așa consider, eu predau la facultate și încerc să fixez lucrurile practice, studenții primesc exerciții, iar eu port un dialog în permanență cu ei.

Dr. Bogdan Budișteanu: E foarte delicat, nu pot spune că lucrurile care s-au întâmplat anul aceasta nu au lăsat urme, mulți sunt afectați și asta se vede, trebuie să găsim modalitățile de a face față, că este on-line, că este fizic, nu avem ce să facem, că nu poți să schimbi tu lucrurile, dar tu poți să fii foarte serios în ceea ce faci. Mai ales la adolescenți există: lasă că facem mâine... lasă că... Într-adevăr,există o ispită când ești on-line să iei lucrurile mai ușor (...)

Este comoditatea care, să zicem, este naturală. Dar se pierde relația elev-profesor. Lipsește contactul cu profesorul, care este foarte important, este un contact imperfect, să zicem, dar trebuie recuperat, trebuie găsite strategii de a menține vie această legătură. Profesorii să facă într-un anumit mod să capteze atenția elevilor, aceștia să fie serioși în ceea ce fac, să găsească modalități să mențină legătura individual, cu un telefon, să întrebe. Trăim în teamă și, din punctul meu de vedere, contactul cu familia și școala este foarte important, revine sarcina părinților și a profesorilor să risipească această teamă, adică ei trebuie să fie ca un teren solid, cu o atitudine interioară optimistă, să poată da încredere copilului și să-i spună că lucrurile merg bine.

Dr. Magdalena Budișteanu: Familia trebuie să fie un suport de bază, până când copilul o ia pe drumul lui, nu numai șapte ani, sigur că drumul e lung. Și la școală, și la liceu, copilul are nevoie de suportul familiei, de o familie cu principii sănătoase, de o familie echilibrată. Situații ca aceastea au fost foarte multe de-a lungul istoriei, numai câte războaie a avut țara noastră și bănuiesc că nici în timp de război școala nu se desfășura în condiții optime... depinde mult și de noi, nu ne spune nimeni cum și ce să-i învățăm pe copii, ce să le spunem. Aici depinde de noi și de profesori. Bine, este situația asta, hai să scoatem din ea ce se poate mai bine. Să facem lucrurile astfel incat, le fie și copiilor bine că au trecut de perioada aceasta, că au căpătat niște cunoștințe care să le fie de folos, să meargă mai departe. Dacă numai ne lamentăm, nu o să schimbăm nimic!

Ce i-ați spune unui elev care are deja în inimă să urmeze medicina?

Dr. Magdalena Budișteanu: Pentru un copil care dorește să facă medicina este mult mai ușor acum decât pe vremea noastră. Dacă are în inimă asta, l-aș încuraja să încerce să afle mai mult, să discute cu un medic ce înseamnă medicina, cum trebuie să învețe, ce presupune această meserie și să se apuce de învățat la modul serios pentru a urma acest drum, care este unul greu, dar foarte frumos. Eu zic că este una dintre cele mai frumoase meserii și care îți oferă niște satisfacții deosebite, atunci când vezi că un om a venit la tine cu o problemă și a plecat sănătos. Ai satisfacția că ai fost de ajutor!

Dr. Bogdan Budișteanu: Este o meserie foarte frumoasă, dar trebuie să vezi dacă ți se potrivește, dacă ai înclinații spre ea, iar în momentul în care te-ai hotărât, trebuie să fii foarte ferm, deoarece presupune multă muncă, presupune să ai vocație pentru ea. Dacă nu există chemare, mai bine nu... Satisfacțiile se obțin prin muncă!

Pe marginea unui REFREN PANDEMIC

O vorbă prezentă pe buzele multora încă de la începutul acestei pandemii a fost aceasta, cu sonorități la scară istorică și cu accente apocaliptice: „Nimic nu va mai fi la fel...”. În presa (zisă) scrisă, în cea audio - vizuală, „pe internet” pe rețelele (zise) sociale sau diversele grupuri de e-mail, dar chiar și în discuțiile mai reale și mai palpabile cu familia, prietenii și cunoscuții sau în cursurile și orele pigmentate (programatic sau ad-hoc) cu sesiuni de întrebări și răspunsuri („Q&A”...) – comutate mai mult sau mai puțin haotic în on-line – refrenul nu contenea să reapară, aproape ca o mantră sau ca o incantație.

Pentru unii, cei mai... năpăstuiți (era să zic răi; ba chiar să-i fac un fel de paraziți existențiali dependenți de senzaționalul exterior care să le astupe vuietul vidului interior – tăcea-voi, Doamne, ajută limbuției mele!) enunțul acesta venea ca o sentință, cu semnul exclamării: „ Nimic nu va mai fi la fel! ”. Pe linia lui „ Na, că v-am zis-o! ” sau „ Acu’ să vă văd! ”, demonstrativ, ostentativ, ultimativ. Și cu aerul unei înțelegeri superioare a situației la ale cărei ultime resorturi cosmice emitentul se voia complice. Pentru alții, zisa părea să aibă după ea acele trei puncte de suspensie pe care le-am pus și eu în primele rânduri: „Nimic nu va mai fi la fel.”O constatare puțin debusolantă, aproape șoptită, poate melancolică la gândul redecoperirii proaspete a bunătății vremurilor de până mai ieri, la vremea lor poate prea aspru judecate și desconsiderate, dar subit devenite retrospectiv vremuri idilice, vremuri bune. Părea adesea să fie vorba chiar de o constatare resemnată.

Pentru mulți însă – de fapt, cât de mulți nu aș putea spune, deoarece îmi dau seama că glăsuiește o speranță mai mult decât o descriere factuală – , vorba aceasta nu putea fi asezonată decât cu un uriaș semn de întrebare: „Nimic nu va mai fi la fel?” De aceștia vreau și încerc să mă țin și eu. Chiar așa, cum adică „nimic nu va mai fi la fel”? Mărturisesc că refrenul nu mi-a sunat deloc bine încă de la bun început.

Adevărul nu va mai fi adevărat și nici minciuna mincinoasă? Cumsecădenia, dragostea, politețea, caracterul își vor pierde semnificația și importanța? Virtutea și viciul se vor amesteca sau vor face schimb de locuri? Triunghiurile vor avea patru laturi și cuburile șapte fețe? Oamenii nu vor mai trebui să se roage, să mănânce, să bea, să doarmă și să muncească, să se plimbe și să ia o gură de aer curat, să fie părinți, bunici, copii, unchi sau mătuși? Nu se va mai citi, cânta, desena, modela? Și nici măcar Hristos Dumnezeu – Doamne, iartă-mă! – nu va mai fi Același?

Nu am reușit nici până acum să înțeleg la ce se refereau mai exact – și încă se mai referă – emitenții refrenului pandemic. Intuiesc că prețuiesc ceva anume – nu știu ce – peste măsură de mult. Suficient de mult încât, dacă acel ceva e periclitat, atunci „nimic” nu mai e la fel. Un fel de idolatrie, am putea spune. Dar atunci nici nu trebuie să știm prea multe despre acel ceva, căci nu contează câtă vreme toate lucrurile importante menționate (și nemenționate, dar subînțelese) mai sus nu țin de el. Pentru noi aproape nimic nu s-a schimbat. Totul este și va fi aproape la fel. Mai mult, în privința lucrurilor cu adevărat importante, cu adevărat nimic nu s-a schimbat. Totul va fi exact cum a fost și până acum.

Unul dintre primele gânduri la confruntarea cu refrenul pandemic a fost o reamintire a primei învățături – dintre cele patru transmise ca mănunchi – a părintelui Ghelasie de la Frăsinei: „Nu te alarma!” sau „Nu te panica!” (oare ce altceva decât hristicul „Nu vă temeți!” să fie?). Bineînțeles, în ce mă privește mai mult ca deziderat și direcție decât ca realitate concretă, căci frica de boală și de moarte au greutatea lor. Fiind consecințe ale păcatelor, împrumută greutatea acestora. Și iată că, urmând această linie, am ajuns să pot da refrenului amintit o anumită accepțiune care să aibă legitimitate.

În *Pateric* găsim bine-cunoscuta apoftegmă cu cel care cade mereu în păcat și revine mereu contrariat, și aproape deznădăjduit, la un avvă pe care-l întreabă ce e de făcut. Bătrânul îi dă răspunsul știut, în care face analogia cu împiedicările concrete din drumurile obișnuite, pe care toți le depășim ridicându-ne pur și simplu de fiecare dată și mergând mai departe. Ei bine, deși e puțin probabil să se întâmple, când ne ridicăm după vreo căzătură fizică, o facem cu gândul că nu vom mai cădea.

Așa cum păcatul este singurul lucru pe care-l putem urî legitim, tot el este realitatea vieții noastre trecute în legătură cu care, și la care, uitându-ne (cu un ochi la viața noastră viitoare, după o spovedanie, după o împărtășanie sau pur și simplu) putem spune, punând un nou început bun: de acum încolo „Nimic nu va mai fi la fel”.

Cât despre viața noastră mai concretă în vremea Covid-19, poate că în loc de prea multe schimbări pripite, ar fi bune tocmai anumite consolidări a ceea ce oricum intuiam că trebuie să facem și să înțelegem, dar nu reușeam din cauza zgomotului de fond și a vitezei prea mari de croazieră. Și poate că ar trebui început cu aplicarea filozofiei minimalismului la consumul de știri și informații din mass-media, vechi și noi. A ne extrage din ghearele malpraxis-ului mediatic actual e un act de igienă. La fel și în privința veritabilelor camere de rezonanță a patimilor care sunt rețelele sociale. Decât știri, mai bine o carte de istorie; decât „postări", mai bine câteva pagini din Dostoievski, Jane Austen sau Dickens. Poate oricum voiam să redescoperim muzica clasică și să-i ascultăm, în sfârșit, mai cu atenție pe Händel, Bach, Haydn sau Mozart.

De asemenea, putem redescoperi casa, apartamentul, gradină, strada și parcul; sau pe cei dragi ai casei, în proximitatea cărora putem sta mai mult decât înainte. Mai ales putem îngroșa firul subțiat al comunicării cu cei mai în vârstă, tocmai pentru că asupra lor pare să se fi năpustit mai abitir virusul . Și dacă lor nu le e frică de interacțiune prudentă și nu se pierd cu firea, cu atât mai puțin ar trebui să ezităm noi, ceilalți.

Și putem reflecta la societatea care ne înconjoară: la complexitatea și combinația aproape tainică de robustețe și delicatețe a relațiilor economice care, bruscate panicard, se pot rupe suficient de grav încât să ajungem să experimentăm din nou penurii, lipsuri sau chiar foamete; la moștenirea civilizației juridice căreia suntem, din păcate, aproape zilnic invitați să-i dăm cu piciorul, operând practic cu prezumția de vinovăție a tuturor pentru acest virus și cu adoptarea unei atitudini de turnători; la limitele politicii și politicienilor contemporani, care se scaldă între populism și tiranie, și care nu pot totuși face mai mult decât ar putea oamenii înșiși dacă ar fi lăsați în pace să coopereze cum cred de cuviință și să-și vadă de treabă; la limitele științei, care și ea poate rezolva numai anumite probleme, adesea nu pe cele mai importante, limite care devin automat și limitări ale experților mai mult sau mai puțin anonimi, invocați cu asupra de măsură în vremurile acestea. Și lista ar putea continua. Oricum, toate ar merge bine temperate în ritm – sau înăbușite, dacă preferați metafora culinară celei dansante, în sos – de *Psaltire*.

conf. univ. dr. Mihai Vladimir Topan

Ştiri şi evenimente din viaţa şcolii

O ştire ar trebui să fie scurtă, pentru a o citi; clară, pentru a o aprecia; plastică, pentru a-ţi aduce aminte de ea; mai presus de toate, corectă, pentru a putea face lumină.

Joseph Pulitzer

În vremuri de statistică, ciocârliile şcolii noastre s-au gândit să salveze pământul cu toate mărunţele sale vietăţi, s-au gândit să îl facă să simtă că trăieşte, că respiră frumos, prin porii săi importanţi. Au ieşit la lumină drumeţii pe drumuri de munte, o vizită pe ulite de poveste, cei mai mari oameni ai culturii române s-au alăturat într-un discurs excepţional al elevilor din clasa a XI-a. S-au adăugat colegii catedrei de limba română, am obţinut premii pe podium la concursul Internaţional Sops 6 „Poveşti despre curaj”. Astfel, am închegat rubrica de evenimente despre mînţile iuţi ale copiilor noştri şi despre sufletele lor mari şi bogate, pentru ca niciun moş Giurgiuveanu să nu ajungă să coboare treptele scârţâinde ale sufletului nostru, rostind: „Aici nu stă nimeni”!

Educatia în schimbare

Trăim vremuri în care parcă suntem nevoiți să luptăm pentru acel firesc așezat de Bunul Dumnezeu, atom cu atom, într-o ordine de care, uneori, oamenii prezentului nu se mai lasă ghidați, ba, mai mult, încearcă să o contorsioneze, să o descompună sub imperative din cele mai năstrușnice.

Dintr-o perspectivă istorică, ineditul situației nu este dat de freamătul propriu-zis al cotidianului, căci din leagănul său, Europa Apusului, în cea mai civilizată versiune a sa, s-a aflat într-un proces perpetuu de dezicere, caracterizată de „stări născânde (așa cum le numea I.P. Culianu) și disoluții care fac trecerea de la o epocă la alta, de la Renaștere la Reformă, la Contrareformă, la capitalism protestant, înapoi la redescoperirea evului de mijloc, prin Romantism, ciclul reluându-se într-o negare a valorilor, căci numai aceasta putea să ducă că la o răsturnare a lor, pentru a instaura valori superioare”. Pentru a instaura valori superioare... pentru a instaura valori superioare... nici măcar ecoul acestor cuvinte nu mai răsună, pentru că astăzi parcă nu mai instaurăm nimic!

Doar eradicăm mediatic și... punem apoi masca... Insa, asa cum zicea Viktor Frankl “*Omului îi poate fi luat totul, dar nu şi ultima dintre libertăţile omeneşti: aceea de a-şi alege atitudinea într-un anumit set de circumstanţe, de a-şi alege propriul fel de a fi.*”

La școala noastră ar trebui să fie mai ușor, aici nu vin statistici, vin copii, iar manualul de istorie este lesne de găsit. Se deschide atunci când vrem să căutăm taina omului, dincolo de mască. Se predă atunci când vrem să aflăm despre eroi, despre martiri, despre libertate. Ba, deseori, vorbim și despre lucruri mărunte, despre căderi și ridicări; le privim, precum cele mai mici vietăți ale pământului, de la firul ierbii și încercăm să le înțelegem din perspectiva ciocârliei și, dintr-odată, lumea capătă sens, unul complet, unul frumos, despre cum se prețuiește viața, despre lucrurile care o fac așa importantă și despre respect pentru lumea din jurul nostru, despre valori, într-un singur cuvânt!

Eleonora Iordache, prof. istorie

Pe drumuri de munte!

Toți ne dorim să facem parte dintr-un colectiv frumos, în care să legăm prietenii adevărate. Nu știu cum au început alții anii de liceu, dar experiența clasei a IX-a a fost însoțită de o emoție foarte puternică. Doamna dirigintă, profesoara de istorie, ne-a spus ca adevăratele prietenii se încheagă mai ales când oferi, fără să aștepți nimic în schimb, investind cu pași mici, dar siguri, timp, energie și răbdare. Am învățat să nu mă mulțumesc cu relații superficiale și să caut lucrurile importante, pentru că prietenia nu e ca și cum ai primit un „like“ și gata!

Prima experiență în afara școlii m-a ajutat să leg prietenii noi. Nu a durat mult să ieșim, am decis împreună cu noii mei colegi de clasă și cu doamna dirigintă, să plecăm pe cărări de munte. Greul se împletea cu... greul. La capătul unei drumeții de trei ore, pornind de la fântâna lui Botorog, preț de cinci kilometri, am urcat până la 700 de metri, printr-un peisaj de început de toamnă, presărat cu ceață și necunoascut. Poteca se asemăna mult cu prima experiență alături de noii mei colegi, dar, încurajați de frumusețea și prospețimea peisajului, până la urmă nu a fost dificil să găsim subiecte în comun, gânduri de împărtășit, pasiuni comune.

Am pornit practic de la un izvor, asociat în noutatea grupului nostru cu dorința aceea nestăvilită de a închega prietenii noi. Cheile Zărneștilor, o zonă impunătoare și misterioasă ce se continuă prin pădure, au fost aievea așteptărilor noastre și la înălțimea întrebărilor pe care ni le puneam despre lucrurile care ne unesc sau ne despart, despre ce avem de oferit, despre a fi sau a nu fi la înălțimea celor de lângă mine, despre cum ar trebui să fie prietenul adevărat. Tot șirul de interogații era întrerupt de glume, asemenea petelor roșii de culoare, pe care ciupercuțe de toate mărimile le afișau în amestecul de nuanțe de toamnă - le mai văzusem doar în cărțile cu povești illustrate.

Pe măsură ce înaintam, urcușul devenea din ce în ce mai intens, punându-ne la încercare condiția fizică, dându-ne însă certitudinea că, „prietenul la nevoie se cunoaște”.
Când am ajuns într-o poiană mare, de unde se puteau vedeau crestele munților, am făcut un popas pentru a putea admira priveliștea. Era, totodată, un moment bun pentru introspecție: clasa a IX-a este extraordinară! A urmat masa de la cabana Curmătura – numai după atâta muncă și tot atâtea descoperiri, lucrurile simple au un nou sens. Niciodată plăcinta cu mere nu a avut un gust mai bun decât atunci când o împarți cu prieteni noi! Drumul la întoarcere a fost o continuă coborâre, ca o eliberare, iar călătoria spre casă a fost plină de acorduri de chitară, râsete și voie bună!

Ana-Maria Popa și Maria Neacșu,
clasa a IX-a

Școala alergării

Practicarea sportului este foarte importantă pentru creșterea și dezvoltarea copilului, îmbunătățindu-i sănătatea atât sub aspect fizic, cât și psihic. Sportul întărește corpul, fortifică inima și plămânii, ajută copilul să-și coordoneze mișcările corpului, previne riscul obezității. Sportul este, de asemenea, un minunat instrument de socializare și de dezvoltare a valorilor educative; disciplina, răbdarea, concentrarea, și nu în ultimul rând sportul poate influența în bine caracterul copilului.

Orele de sport în aer liber, practicate în cadru organizat, pot ajuta copiii să crească nu doar din punct de vedere fizic, mișcarea le oferă copiilor șansa de a se dezvolta armonios, de asemenea, sportul îi ajută pe copii să fie mai sociabili, să lucreze ușor împreună cu ceilalți și să înțeleagă ce înseamnă fair-play. Pe lângă beneficiile sale sociale, sportul oferă și o metodă grozavă de a se distra. O activitate fizică constantă (de două -trei ori pe săptămână) întărește imunitatea, previne îmbolnăvirile și obezitatea, dezvoltă corect musculatura, întărește sistemul osos, ajută la o postură corectă și, nu în ultimul rând, echilibrează sistemul endocrin al copilului. Pe lângă aceste efecte asupra organismului, are un rol la fel de important în dezvoltarea mentală și psihică sănătoasă.

Poate de aceea am ales să-mi desfășor orele de sport pe stadionul Arena Națională, unde mă întâlnesc cu elevii mei de la clasele primare, aflați la începutul dezvoltării lor armonioase. Exercițiile din atletism, școala alergării, gimnastica corpului, mobilitate, ștafete și multe jocuri interactive îmbogățesc cele câteva ore petrecute împreună, aduc bujori în obrajii lor, o respirație relaxată, un tonus excelent – totul într-o atmosferă de bucurie și recunoștință generată de clipa întâlnirii.
Dacă la celelalte materii există posibilități de adaptare la mediul on-line, sportul riscă să devină cu adevărat o materie sacrificată sau parodiată într-o fereastră on-line prin genuflexiuni înghesuite între două canapele.
Noi vom continua să ne întâlnim, cu spor și cu speranța că vom relua școala cât mai curand.

Gloria Sofia Mărgineanțu, prof. educație fizică

Regăsind *firescul*

Știu că le este dor de revedere, mi-o spun în fiecare zi, cu tremur în glasul cristalin. Îi cunosc, știu că sunt cuvinte izvorâte din adâncul inimii. Și ce-ar fi dacă am porni într-o călătorie în timp și spațiu? Spun sat românesc și văd sclipiri în ochi. Destinația să fie... vatra satului din București. Să îmi iau elevii și să ne așezăm pe prispa proaspăt măturată a unei case bucovinene. Să ne bucurăm de adierea lină a vântului tomnatic și de foșnetul sfios al frunzelor îngălbenite. Să participăm la un sfat de taină cu Moș Ion, înțeleptul satului, demn de cinste și cuvânt. Să spunem povești, ghicitori, să cântăm și să ne prindem în horă.

O lume în altă lume. Învăluit în frunze arămii, sub un petic de cer senin și mângâiat de raze blânde de lumină: iată satul românesc în plină transhumanță de anotimpuri! Satul mistic al moșilor și strămoșilor noștri n-a murit, ci străbate generații, simțiri și suflete, poposind în inima celor care sunt deschiși să-și tragă seva din el. Pentru spațiul românesc, firescul s-a născut la sat și nu greșim de spunem că acest spațiu plin de forme și de sensuri proprii rămâne un Testament ce strigă peste veacuri: un Testament ce scoate la lumină o serie de lecții esențiale de viață, ce pot fi exersate chiar și în cele mai aglomerate centre urbane. Prima lecție pe care am învățat-o în Satul românesc subliniază importanța comuniunii ca temelie a vieții adevărate. În această realitate, valoarea principală este dată de sentimentul comunității, credința că un grup de oameni este gata oricând să se ajute între ei, să își împărtășească în cel mai autentic mod bucuriile și necazurile. Această armonie existentă între oameni se înfăptuiește prin Biserică – miezul satului. După slujba de la Biserică, comuniunea este purtată pe brațe prin tot satul. Hora îi strânge pe toți la un loc, transformând timpul în veșnicie prin unire și comuniune. A doua lecție este dată de hărnicia și ospitalitatea țăranilor români. Trăiau frumos și liniștit. Cea mai însemnată avere a lor era reprezentată de credința în Dumnezeu și de pământ. Gospodarii munceau din greu, de la ivirea zorilor până la asfințit, pâinea cea de toate zilele fiind pusă pe masă cu sudoarea frunții.

Iubitori de străini, cu o ospitalitate care se revarsă în toată ograda, parcă îi vezi ieșindu-ți în cale cu un zâmbet senin: „D-apăi, haidați înăuntru, că vă primim cu toată dragostea. Mărie, ieși afară, să vezi cine ne-o trecut pragul! Hai, numa, că avem oaspeți“. Într-o lume în care se promovează grija de propriul sine, oare să fie această atitudine a țăranilor un ecou îndepărtat al altor ere?

A treia lecție este dată de verticalitatea țăranului. Existența acestuia s-a axat dintotdeauna pe clipă și pe etern. Viața țăranului de atunci se deosebește semnificativ de viața noastră de acum. Trăirea lui a cunoscut o armonie, o plinătate și o liniște caracteristică unei vieți care a învins, transfigurând tot ce era efemer și atins de moarte în firea sa. Părăsind cu pași mărunți Muzeul Satului „Dimitrie Gusti“, am înțeles că toți sunt prieteni pe ulițele satului de altădată. Ne-am regăsit în simplitate și-n firesc și, dimpreună cu poetul, am murmurat timid în cuget: *Aici orice gând e mai încet, și inima-ți zvâcnește mai rar, ca și cum nu ți-ar bate în piept, ci adânc în pământ undeva.*

înv. Andreea Gheorma

Însemnările unui învățător

Și doar nu e o artă mai mare ca aceasta. Care artă poate fi egală cu arta de a educa sufletul copilului, de a-i forma mintea tânărului? Cel care practică această artă trebuie să fie mai priceput și mai talentat decât un pictor și decât un sculptor.

Sfântul Ioan Gură de Aur

14 septembrie, 2020

Este ora 21. Am terminat de aranjat și decorat clasa. Arată bine, mai bine decât în anii trecuți. Pe ușă este scris cu litere decupate și colorate: „Aventura noastră începe aici!”. Sunt mulțumit! Pun rezultatul pe baza duhului existent în această școală, păstorită de Pr. Vasile Gavrilă. Activitățile și materialele pentru prima zi de școală sunt, de asemenea, pregătite.

Iată... mâine îmi voi cunoaște toți elevii, Clasa Pregătitoare C. Pe unii i-am întâlnit deja astăzi la Biserică, alături de părinții lor. Mi-au făcut o impresie foarte bună, atât copiii, cât și părinții. Sper că sentimentul este reciproc...!

19 septembrie 2020

A trecut și prima săptămână de școală. Mare dreptate a avut Iisus când îi dădea ca exemplu pe copii. Într-adevăr, au o puritate pe care mulți dintre noi, adulții, am pierdut-o. Inocența, blândețea și bunătatea lor mă fac să zâmbesc și să mă simt bine. Parcă uit de tot și de toate când sunt cu ei.

30 septembrie 2020

Mă amuză tare că elevii, micuții, nu știu încă să vorbească folosind pronumele de politețe. Comunică de parcă sunt prietenul lor: „Ce faci?“; „Vino puțin!“. Un copil chiar m-a strigat pe nume: „Alex!“

Asta îmi aduce aminte de un curs la care am participat, referitor la managementul clasei. Ni s-a zis că abordarea potrivită este următoarea: „Suntem toți în aceeași gașcă, dar eu (profesorul) sunt liderul găștii!”

10 octombrie, 2020

Timp individual de reflecție: vasăzică, minunile există...! Dacă eu, un învățător novice, am ajuns să am un rol important în viața acestor copii, în această școală, da, afirm că minunile există!
Azi, la ora de AVAP, am ieșit în curtea școlii, fiecare elev s-a așezat pe păturica lui și cu toții pe pătura verde a ierbii.

15 octombrie, 2020

Îmi vine în minte un verset pe care îl consider foarte important în educarea copiilor: *„Fraților, chiar de va cădea un om în vreo greşeală, voi cei duhovniceşti îndreptați-l pe unul ca acesta cu duhul blândeții, luând seama la tine însuți, ca să nu cazi şi tu în ispită”.*

19 octombrie, 2020

Cel mai probabil orele se vor desfășura de mâine on-line. Copiii și-au golit astăzi dulăpioarele de la școală, au luat caietele și rechizitele acasă, iar seara voi testa platforma cu părinții. Am un sentiment ciudat...

22 octombrie, 2020

Am fost închiși... în numele binelui și al sănătății publice. Nu îmi place deloc această școală on-line.
În fine...

Apostolul Pavel scria în *Epistola către Coloseni*: „Căci deşi cu trupul sunt departe, cu duhul însă sunt împreună cu voi”. Asta am să transmit elevilor mei, în aceste vremuri în care nu ne putem întâlni la școală.

1 noiembrie, 2020

Îmi aduc aminte că acum ceva timp am vrut să înființez o școală, sub sloganul „Educație bazată pe virtuți”. În fine, începusem demersurile, găsisem spațiu, însă m-am blocat de autorizații.

Nu mai este nevoie să înființez școala visată. Ea există și am găsit-o!

9 noiembrie, 2020

Astăzi am avut doi sărbătoriți. Cu camerele și microfoanele deschise, le-am cântat „La mulți ani!”. Au fost emoționați. Mă bucur că, totuși, deși de la distanță, am reușit să marcăm momentul.

inv. Alexandru Vesa

Ora de istorie *altfel*

La ora de istorie, am primit o temă-provocare – să susținem în echipă un discurs despre teoria sincronismului în contextul culturii secolului al XX-lea, construit și „vorbit” pe limba criticului Eugen Lovinescu... Pentru noi, elevii, aceasta a fost „tema” care a depășit, din toate punctele de vedere, orice altă temă!

Pe cât ni s-a părut de complicat, pe atât s-a dovedit a fi de frumos. Tema ne-a apropiat unii de alții, ne-a făcut să vedem deschiderea și inventivitatea din fiecare, ne-a învățat că lucrul în echipă înseamnă, în primul rând, să lași de la tine pentru ca și celălalt să se simtă el însuși și, nu în ultimul rând, ne-a făcut să ne influențăm și să ne controlăm emoțiile unii altora.

Am îmbinat utilul cu plăcutul, am făcut cunoștință cu scrierile unui mare critic literar, nestudiat în școală în timpul regimului comunist, am învățat la istorie, distrându-ne, fiind mai atrași de materia în sine. Ce a rezultat? Un mini-scenariu-dialog între Eugen Lovinescu și fiica sa, Monica, dar și un discurs pe care vi-l propunem spre citire.

19 aprilie 1937, Bd. Elisabeta nr. 95

INTERIOR / CASĂ LOVINESCU / SEARĂ

Eugen Lovinescu stă la birou, scrie ceva, înconjurat de cărți și de foi. Este atât de concentrat încât n-o observă pe Monica, fiica sa, ce tocmai intră.

MONICA:
(intrând)
Bonjour, papa!

Eugen Lovinescu nu răspunde.

MONICA:
(desfăcându-și pardesiul)
Bonjour, papa!

EUGEN:
(își verifică ceasul de buzunar)
Monica?! Nu e cam devreme...?
Ba da. E cam devreme...

MONICA:
(zâmbind)Da.

EUGEN:
(nu spune nimic, notează ceva)

MONICA:
M-am gândit să vin mai devreme azi ca să am timp să mai stau puțin cu dumneata până începe să se adune «le petit comité». Doar astăzi se împlinesc 18 ani de la prima ediție a revistei „Sburătorul”, 19 aprilie 1919, și cred că o să se adune multă lume. Și oricum, ușa marelui critic, Eugen Lovinescu...

EUGEN:
Ehee, mare...

MONICA:
...este mereu deschisă, ca orice străin să poată veni să-i citească ce a scris, iar dumneata să comentezi.

EUGEN:
Asta este datoria unui critic literar: să își exprime opinia despre tot, absolut tot, ce se scrie.

Teoria sincronismului

MONICA:
Bănuiesc că lumea o să vină mai devreme, așa că am venit și eu mai devreme. Dumneata ce faci? Scrii un articol pentru ocazie?

EUGEN:
Da... Sunt multe de zis. Acum literatura noastră este în pas cu literatura occidentală. Asta ce înseamnă?

desen, Maria Blîndu, clasa a X-a

EUGEN (continua):
Înseamnă că
literatura noastră are „o formă
estetică viabilă"1, că suntem
„în pas cu evoluția artei europene",
cu „spiritul veacului", că trăim
în același spațiu sufletesc.
(mică pauză) De ce avea nevoie
literatura noastră? Avea nevoie
de proză obiectivă...

MONICA:
.fără naratorul acela moralizator
din opera lui Slavici.

EUGEN:
Și, iată, că în 1920 apare, la noi, „Ion"...

MONICA:
Romanul rural obiectiv.

EUGEN:
De ce mai aveam nevoie?
De urbanitate, de intelect, de
analiză psihologică, ca în
„Pădurea spânzuraților"...

MONICA:
...publicată în 1922. Sau ca în
„Ultima noapte de dragoste,
întâia noapte de război", în 1930.

EUGEN:
Exact. Aveam nevoie și de
poezie lirică, modernă, simbolistă;
iar aici îi avem pe Ion Minulescu,
pe George Bacovia...

MONICA:
...pe Tudor Arghezi, pe Lucian Blaga,
pe Ion Barbu...

EUGEN:
„Rețeaua unei întregi literaturi
reprezentative"4. Toate acestea
s-au realizat în ultimii ani. România
este, acum, o țară cu o cultură
europeană. (scurtă pauză)

MONICA :
Și cum sună discursul?

EUGEN (continuă) :
Uite-așa:

Cântat-au scriitorii, după pricepere, fiecare pe sufletul vremii lui. Cântăreții Eladei cu nemuritorul Homer, la urechea căruia nu înceta să cânte muza, cântat-au războaiele în care luptat-au zei și muritori laolaltă. Și doară era firesc să vadă ei aievea nimfe și fauni, în lumea lor, unde „printre turmele de stânci, risipite cu splendoare Pe-ntinderi de codri negri rupți de râuri sclipitoare / Vezi oraș cu dome albe strălucind în verde crâng". Născutu-s-au, astfel, literatura, poezia și muzica, toate surori bune, căci nu umblau una fără alta. Umblat-au ele împreună pe vremea trubadurilor, truverilor și Minnesänger-ilor sau pititu-s-au în cortul ori în căruța cu coviltir a vreunui țigan lăutar de pe la noi. Aceștia ce cântau? În viersul lor vorbeau despre cavaleri și domnițe, despre Ileana Cosânzeana și despre Făt-Frumos, apoi despre domnitorii buni, despre ciocoi și despre haiduci.

Dar, în Apus, trubadurii muriră. În urma lor s-au ridicat scriitori, vorbind despre revoluții, despre trădări, de amoruri, de intelect, de rațiune, de suflete complexe, care nu-și cunosc soarta. Serenadele îmbată de parfum malurile râului Arno și cerul senin al Florenței, în timp ce, la noi, haiducul rătăcește prin codru, „ia frunza de stejar, o pune în gură și cântă". La noi se deapănă pe fus de șezătoare aceeași poveste cu Ileana, iar în cârciumă se aude jalnic, pătrunzător, același plâns de țăran și din gâtleje răgușite sună cu foc vechiul blestem pentru ciocoi. Iată dar literatura noastră în plină Europă modernă, la îngemănarea veacurilor al XIX-lea și al XX-lea! Dar totul merge după regula progresului!

Iată că, la noi, se nasc stele, luceferi: Mihai Eminescu, George Coșbuc, Ion Creangă, I.L. Caragiale, nu numai talente remarcabile, ci și „puncte pe frontiera hărții noastre sufletești".
Și iată că apar Calistrat Hogaș, Emil Gârleanu, Alexandru Brătescu-Voinești, Dimitrie Anghel, Ion Pillat, Nichifor Crainic, George Topârceanu, Ion Minulescu, George Bacovia, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Aron Cotruș, Dumitru Botez, Alexandru Philippide, Ion Barbu. Iată câți! Iată progresul!

„Formele avansează cu o viteză incomparabil mai mare decât cea a fondului". Noi trebuie să cântăm după sufletul veacului nostru, și nu după cel trecut, căci fiecare veac își are Minnesänger-ii lui. Acesta este sincronismul: să cânți veacul tău!

Domnul Maiorescu, cel care a dat direcția literaturii noastre, care a spus că trebuie să creștem „prin noi înșine", și care a dat dictonul: „Scrieți băieți, numai scrieți bine!", susține, totuși, că literatura noastră nu se poate dezvolta în pas cu literatura străină pentru că există, ca să-l citez pe domnul Nae Ionescu, „o incompatibilitate fără echivoc între Occident și România în sensul acesta". Așadar, susține domnul Maiorescu, „trebuie așteptată o legatură organică între formă și fond". Aceasta nu este numai o eroare, ci și „un efort de factură sisifică, repetitiv și irelevant".

Pentru a putea progresa, trebuie să privim înainte, să azvârlim buzduganul și să ne ducem după el. Lumea progresează! Tehnologia progresează și va progresa; preocupările oamenilor se diversifică; muzica se schimbă... Nu trebuie, așadar, să evolueze și literatura?!
Atât junimiștii, cât și tradiționaliștii îmi spun că, prin acest progres, eu vreau să neg factorul tradițional. Nu este adevărat! Fondul nu trebuie să lipsească! Eu nu vorbesc „de o imitație servilă, de un împrumut fără discernământ, ci de o integrare a literaturii într-o formă estetică viabilă". „Nu trebuie deci să ocolim sentimentele ce fac temelia sufletului nostru, sub cuvânt că au fost cântate de alții. [...] Simțirea noastră e aceeași: iubim sau urâm.". Nu avem de căutat „sentimente noi, ci forme noi".

Nu susțin, însă, închistarea noastră șovinistă, tradiționalistă. Deși, poate, prea plumburie, un exemplu bun de formă avansată și de fond creat sincer, în conformitate cu forma, este poezia lui George Bacovia. „Adaptarea ei la fond este atât de integrală întrucât îndepărtează gândul oricărei intenții artistice, iar mijloacele de expresie sunt atât de simple și de naturale, încât par crescute din obiect."

Ana Iancu, Maria Gavrilă, Andrei Nița
clasa a XI-a

Povești despre curaj

Elevii școlii noastre au participat în luna octombrie la secțiunea LITERATURĂ a CONCURSULUI INTERNAȚIONAL SOPS 6 „POVEȘTI DE CURAJ”, unde Maria-Izabella Tolvaj (a VI-a B) a câștigat premiul al II-lea, iar Maria-Teodora Păuna (a VI-a A), premiul al III-lea. La această ediție s-au adunat lucrări din țări precum: România, Olanda, Italia, Belgia și Republica Moldova. În evaluarea lucrărilor, membrii juriului au apreciat: coerența și logica textelor, corectitudinea și expresivitatea exprimării, respectarea temei și originalitatea. Vă invităm să citiți mai jos câte un fragment din cele două lucrări laureate.

Aventura fetelor din Satul Frunzei

Curajul este abilitatea de a-ți înfrunta frica în situațiile nu tocmai plăcute ale vieții. Ca să devii curajos, trebuie să ai în vedere următoarele lucruri:
- Să studiezi și să cunoști situația;
- Să ai încredere că vei reuși;
- Să acționezi asupra situației. Ce legătură au toate acestea cu povestea?” vă întrebați. Ei bine, au o legătură puternică cu povestea de astăzi, deoarece Kaede Shikiro și Iachi Uchiha au urmat acești pași pentru a învăța să fie curajoase. Acum, fără nimic altceva de adăugat, e timpul poveștii!

Kaede Shikiro și Iachi Uchiha erau bune prietene și partenere din clanul Uchiha, care trăia în Satul Frunzei. Acum, sigur vreți să știți cum arată cele două fete, așa că am să vi le descriu: Kaede, cunoscută sub numele de „Prințesa rechinilor cețiii”, este o mică spadasină de doisprezece ani și jumătate. Se cunoaște că-i spadasină datorită suplеții corpului și înălțimii.

Are doi ochi mici și albaștri ca oceanul, cu gene lungi și privire rece care exprimă duritate. Deși subțiri, buzele sunt roșii la fel ca florile de cireș. Părul ei lung până la umeri este de un blond-închis parcă ar fi acoperit de o ceață densă, iar pielea ei este albă ca marmura. Kaede, deși pare rece și arogantă, totuși, este o persoană bună la suflet care sare tot timpul în ajutor, atunci când cineva are nevoie de ea. Este optimistă și are în permanență un zâmbet pe față. Fata poartă o salopetă subțire, neagră și lungă din cap până-n picioare, iar pe dedesubt, se întrezărește un tricou bleumarin, care are imprimată pe spate imaginea unei palete de ping-pong, jumătate roșie și jumătate albă. Este numită „Prințesa rechinilor cețiii“, deoarece are abilitatea de a vorbi cu toate speciile de rechini. Atunci când privește în apa oceanului și scoate sunete numai de ea știute, apar trei rechini albi, care la o simplă bătaie din palme se pot întoarce în adâncurile înfricoșătoare ale apei. (...)

PREMIUL AL II-LEA
Tolvaj Maria-Izabella
Clasa a VI-a B

Curajul sub o altă formă

Curajul este acea luminiță de la capătul tunelului care se aprinde în mintea omului, mai întâi sub forma unui gând, transformându-se, ulterior, într-o decizie. Este acea stare de spirit pentru care trebuie să îți înfrunți teama, să iei decizii sau să îți calci pe mândrie. Poate că nu îmi dați dreptate (şi ați fi destul de îndreptățiți să o faceți) aşa că vă voi istorisi o întâmplare cât se poate de adevărată.

Era o dimineață splendidă de vară. Splendidă? Se poate spune şi aşa, având în vedere că încă nu s-a inventat un cuvânt care să descrie în totalitate acea dimineață. Cerul avea toate nuanțele de portocaliu. Razele soarelui treceau printre nori, formând nişte valuri țesute din aur. Mintea mea zburda peste tot şi, de fapt, niciunde. Stăteam în bancă şi visam. La ce visam, nici eu nu ştiam exact. Aveam un sentiment ciudat, dar care îmi făcea plăcere. Ştiam că această stare se va sfârşi la un moment dat, dar eu îmi doream să dureze cât mai mult posibil. Şi, într-adevăr, nu ştiam ce îmi doream.

În clasă nu era nici măcar un coleg, iar profesorul a cărui oră urma să înceapă întârzia. Pe catedră se afla un buchet mare de flori într-o vază, cumpărat din banii clasei, pentru doamna directoare, care trebuia să ne predea fizica în decursul acelui an școlar. Vaza era din porțelan și avea câteva motive populare pictate manual.

Ah, nu cred că voi uita niciodată înfățişarea acelui buchet multicolor...

M-am ridicat şi am făcut câțiva paşi spre catedră. Nu ştiam exact ce făceam, dar voiam să găsesc un loc din care să pot privi mai bine pe fereastră. M-am sprijinit de catedră şi.... de buchetul de flori. Un singur gest greşit și... buchetul a căzut, iar vaza s-a spart.

Câteva zile mai târziu, la dirigenție, se căuta un vinovat, dar... tăcere. Nimeni nu spunea nimic. Cât despre mine, eu aşteptam cu inima cât un purice să sune clopoțelul salvator. Dar, de-abia dacă trecuseră cinci minute din oră! Enunțul crucial, de care îmi era cel mai teamă, nu întârzie să apară. (...)

PREMIUL AL III-LEA
Păuna Maria-Teodora
Clasa a VI-a A

Dor de Dumnezeu

Finalul lunii octombrie, mai cu seamă ziua de 30 octombrie a acestui an, ne-a găsit cu mult dor de rod, plămădit și desenat, invitați fiind totodată la un anume „Dor de Dumnezeu”, toți într-un gând bun de așezat la inimă.

Și poate că nu numai la inimă, ci și ca nume... Căci așa a purtat și și-a purtat numele Concursul de ilustratori de carte, inițiat de editura Fundației Tradiția Românească. Într-o vie emoție de creație, născând pe hârtia cea albă tușe mai cuminți de creion sau mângâieri robuste de cărbune ori chiar mișcări diafane din cerneală, lucrările elevilor au fosnit lumină și în lumină, potrivindu-se de minune cu însuși volumul care le-a inspirat prefacerea: *Răstignind Lumina lumii - Liturghia Cuvântului la răscruce de vremuri*, un proiect editorial semnat de Părintele prof. dr. Vasile Gavrilă. Concursul a devenit dintr-odată și un prilej splendid de revedere, prilej sărbătorit cu mult entuziasm în cadrul unui atelier organizat de Clubul de activități extrașcolare „Recreativ”.
Parcă și timpul era elev, învățând și el cum să mai stea puțin în loc, uimit de bucuria de pe chipul luminos al copiilor și de glasurile lor care umpleau și înviorau clasele.

înv. Maria Bănică

Un proiect fastuos și radios al editurii Fundației Tradiția Românească. Două cărți îngemănate: manifestul teologului în vremuri de cumpănă și, pășind mărunt pe lângă el, solia curată a pruncilor. Un Părinte - duhovnic pentru sute de copii - care a ales ca volumul său să nu fie ilustrat de un grafician licențiat, ci de ei, micuții lui cu suflete mari, cărora le-a împodobit și școală, și biserică.

Niște copii care au înțeles că o carte e precum o cetate, este ceva ce zidești și apoi lași în urma ta pe pământ pentru eternitate, și un prilej unic să fii parte din așa ceva.
Mai mult decât niște desene, de fapt, vom primi în curând semnele concrete ale iubirii lor! Vestea că vor sluji vreme de un ceas-două la schimbul slujirii permanente a Părintelui i-a animat și bucurat până în adânc.

Vă invităm să admirați câteva desene ale micilor artiști!

Cosmina Dragomir, prof. coord. ilustratori

Teodora Marghescu

Simon Iancu

Andrei Dinescu

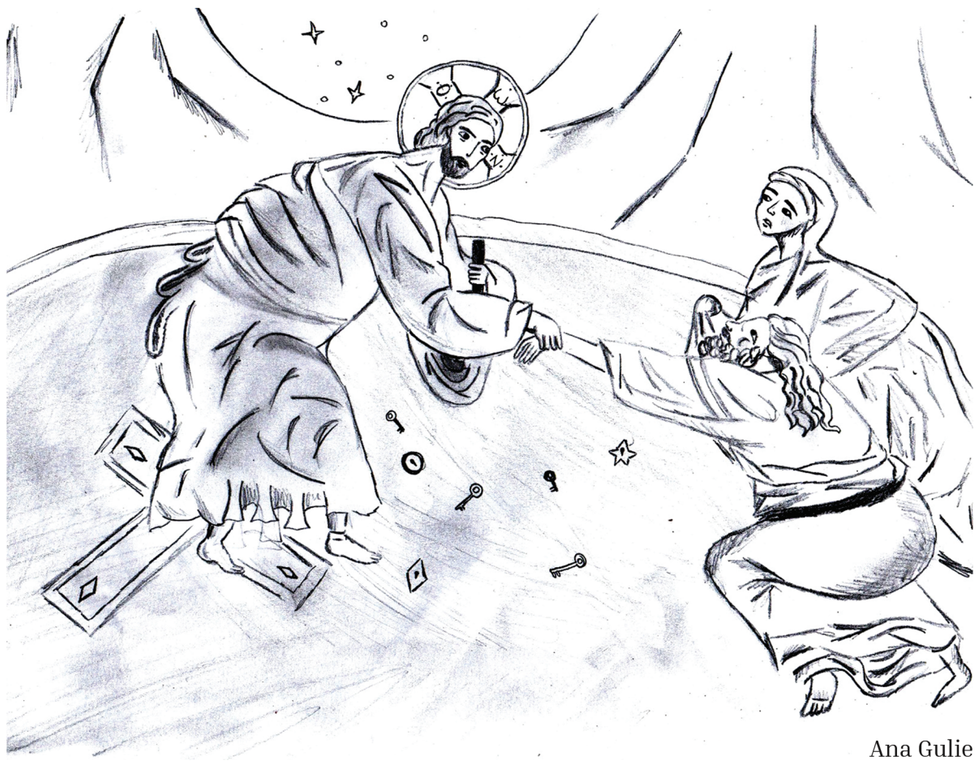

Ana Gulie

Cronică de ciocârlie

Cinemateca la Școala noastră!

Praga la începutul anilor 1950. Elementele burgheze sunt reeducate, puse la muncă într-un depozit plin de detritus al societății industriale. Muncitorii voluntari sunt un profesor de filozofie, un procuror public, un lăptar, un saxofonist, un frizer și un tânăr bucătar. De asemenea, în curte, se află la lucru și un număr de femei prizoniere care servesc un an pentru încercarea de a fugi din țară. O echipă de filmare sosește cu plante în ghiveci și alte elemente de recuzită. Se creează o scenă idilică; dușmanii poporului sunt staruri preț de un cadru dintr-un newsreel de propagandă comunistă, înainte de a merge înapoi la locul de muncă. Un reprezentant al sindicatului sosește să le explice de ce cotele de muncă au crescut fără consultare. Așa începe povestea *Ciocârliilor pe sârmă* – un microcosmos tipic pentru întreg spațiul concentrațional din anii triști de glorie.

Cenzura și reeducarea forțată în lagăre sunt armele de căpătâi ale sistemului totalitarist: tot ce se opune ideologiei socialiste trebuie transformat („reciclat") și uniformizat, până când ajunge să fie în acord cu regimul aflat la conducere. Orice formă de opoziție atrage după sine urmări nedorite.

Suntem în lumea în care „ciocârliile" (cenușii, ca mediul în care trăiesc) încearcă să supraviețuiască, să găsească echilibrul între represiunile exterioare și simțămintele de umanitate din ființa lor. Și reușesc. Ele rămân la fel de feminine, cu fețele senine și curate, alături de o grație care contrastează puternic cu munca grea pe care o fac și condiția mizeră de existență. Ei, de cealaltă parte, își păstrează umorul și interesul pentru discuții despre politică și filozofie. Cugetările lui Kant, rostite de la „înălțimea" unor mormane de oțel murdar, creează un tablou unic și savuros. Mesajul e simplu: deși prizonieri sub aspectul fad, bărbații continuă să gândească liber.

Dincolo de masca veselă a comediei, Jiri Menzel înfățișează povestea tristă a generațiilor care au cunoscut fenomenul comunist. „Ciocârlii pe sârmă" nu e doar drama disidenților politici condamnați să fie reciclați/transformați în oameni noi, e drama multor națiuni, o radiografie satirică a unei uniformizante lumi reci în care nădejdea nu moare, chiar dacă crucile sunt aruncate la mormanul de fiare vechi al istoriei. În cadrul final al filmului – o adevărată coborâre în infern – Profesorul-filozof este fericit pentru că a trăit și a ales Adevărul.

Oare ar putea să fie și drama noastră? Se zice adeseori că istoria se repetă... Nu cumva trăim și noi într-o lume în care începem să fim reeducați prin frică, ciocârlii tremurânde, înghesuite într-o fereastră gri și rece a unei platforme școlare... Ceea ce părea, cândva, un viitor demn de literatură fantasy s-a transformat într-un prezent palpabil. Imprevizibil și în forță. Oare e rândul nostru să alegem Adevărul?

Ioan Anton clasa a XI-a

Vremea ciocârliilor!

Ciocârlii pe sârmă... titlul-metaforă face trimitere la vremea în care oamenilor-ciocârlii li se răpea glasul (talentul, vocația) care le-ar fi asigurat prosperitatea, fiind siliți să se dedice muncii brute într-un lagăr de reeducare, aflat la marginea unui oraș industrial, o insulă ticsită de oțel, cu legi proprii, în care oamenii sunt supuși să trăiască o nouă realitate, unde sunt sortiți să fie „topiți precum fierul" și să ajungă „nu oameni, ci lingouri"... „ciocârliilor" li se topește „glasul"... le este luat ceea ce au mai prețios, ceea ce le caracterizează și le oferă unicitate: filozofia, muzica, iubirea, poezia, adevărul, tot ceea ce dă sens vieții fiecăruia.

Prezentarea personajelor este oferită de șeful șantierului, care face o scurtă introducere asupra locatarilor, subliniind absurditatea situațiilor lor: un profesor de filozofie care a refuzat să distrugă literatura occidentală decadentă; un procuror care credea că pârâții au dreptul la apărare; un saxofonist care și-a pierdut locul de muncă când saxofonul a fost desființat, considerat instrument burghez; un fost lăptar care s-a oferit voluntar să lucreze pentru socialism, dar care este unul dintre cei mai duri critici ai sistemului; și Pavel, un bucătar insolent, care nu a vrut să lucreze sâmbăta din motive religioase și care, potrivit sindicalistului, „nu va muri de o moarte naturală". Maistrul explică faptul că, la fel ca fierul vechi, muncitorii vor fi, de asemenea, topiți într-un „nou tip de oameni", dar devine evident că vor rezista tuturor încercărilor de a face acest lucru, chiar dacă îi va costa scump.

Deși situația în care se aflau era dramatică, eroii din filmul lui Menzel și-au păstrat dicernământul, libertatea de comunicare, de a trăi demn micile bucurii ale unei vieți îngrădite, și de a vedea frumusețea vieții.

În acea lume cenușie și monotonă, femeile din lagăr reușesc să-și păstreze feminitatea, continuă să zâmbească, să lucreze cu veselie, să se antreneze una pe alta în a rămâne surâzătoare și încrezătoare; ele aduc lumină și pe chipurile bărbaților (iubirea este cea care creează punți), reușind să le redea speranța, motivația de a continua să lupte pentru propriul crez și de a transforma fiecare zi într-o oportunitate. Fără să vorbească prea mult, ele știu mereu ce vor și ce au de făcut. Într-o secvență memorabilă, o profesoară își însoțește elevii-pionieri în lagăr și le arată pe femeile care stăteau strânse la gard și îi priveau cu fețe blânde și luminoase pe copii. În timp ce profesoara le spunea să privească la chipurile „desfigurate de fascism“, în timp ce vorbea despre bietele deținute ca despre niște dușmani ai poporului și chiar ai omenirii, ele nu se apără, nu răspund nimic, doar zâmbesc și privesc cu drag la copii... Deși viziunea regizorului poate fi considerată, inițial, satirică, aceasta se metamorfozează, la finalul filmului, devenind ceva grav – este prezentată coborârea simbolică în măruntaiele pământului a celor care s-au ridicat și au avut ceva de spus – moment în care toată experiența acumulată la suprafață le va servi în „călătoria“ pe care abia o începeau („periplu“ din care nu știau dacă se vor mai întoarce).

Sus, rămâne un petic de lumină, singura fereastră prin care mai puteau privi lumea, cerul...Istoria parcă revine, trecutul renaște din propriul pământ, îmbrăcând o altă înfățișare. Și acum, ca și atunci, acel petic de lumină (libertatea) devine tot mai mic, mai greu de distins și de atins. Oamenii-ciocârlii își continuă zborul, generație după generație, încercând să țină piept „vântului“; unele reușesc, altele, însă, sunt doborâte, aripile și glasul li se frâng și trebuie să accepte vântul, să zboare alături de el, dar zborul lor nu poate fi îngrădit cu sârmă ghimpată, pentru ele orizontala este ceva relativ, sunt ale cerului, iar cerul este tot al lor...

Ana Iancu, Erica Botnar, Cristiana Râncu
și Mara Brătășanu

Cinemateca la Școala noastră!

Cinematograful – în calitatea sa de artă, de tehnologie ori de limbaj, de cultură populară sau de instrument de arhivare a realității – e o prezență fără de care istoria recentă este de neconceput. Unul dintre scopurile educației este de a crea un reflex critic în elevi, care să-i facă să chestioneze atât orice frântură de informație ce li se oferă, cât și felul în care le este oferită aceasta.

Dezvăluind mecanismele și uneltele care stau în culisele producerii unui material vizual, educația cinematografică servește la crearea acestui reflex, în definitiv, unul care sortează și evaluează continuu realitatea. Devenind conștienți că este vorba de un construct artificial, ce folosește un limbaj specific pentru a influența emoțiile și intelectul spectatorilor, elevii asimilează o nouă înțelegere, apelând la ce le place și ce nu cu mai mult discernământ, precum și motivele acestor preferințe.

Programul Cinematecii la Școala noastră se bazează pe selecția unor filme care sintetizează evoluția limbajului, inovațiile tehnice, apariția și dezvoltarea genurilor, parcurgând astfel, în linii mari, întregul traseu al cinematografului până la recunoașterea lui ca a șaptea artă. Călătoria imaginativă se va concentra, prin imagini în mișcare, pe opera și specificul unor mari cineaști precum Charlie Chaplin, Ingmar Bergman, Andrei Tarkovsky...

În deschiderea Cinematicii, am vizionat alături de elevii claselor a X-a și a XI-a pelicula *Ciocârlii pe sârmă*, un film realizat de Jiri Menzel în 1969, dar care avea să fie văzut și apreciat 21 de ani mai târziu, când a fost scos la lumină, moment în care a fost premiat la Festivalul de film de la Berlin, câștigând „Ursul de Aur”.

Mariana Lina, scenarist

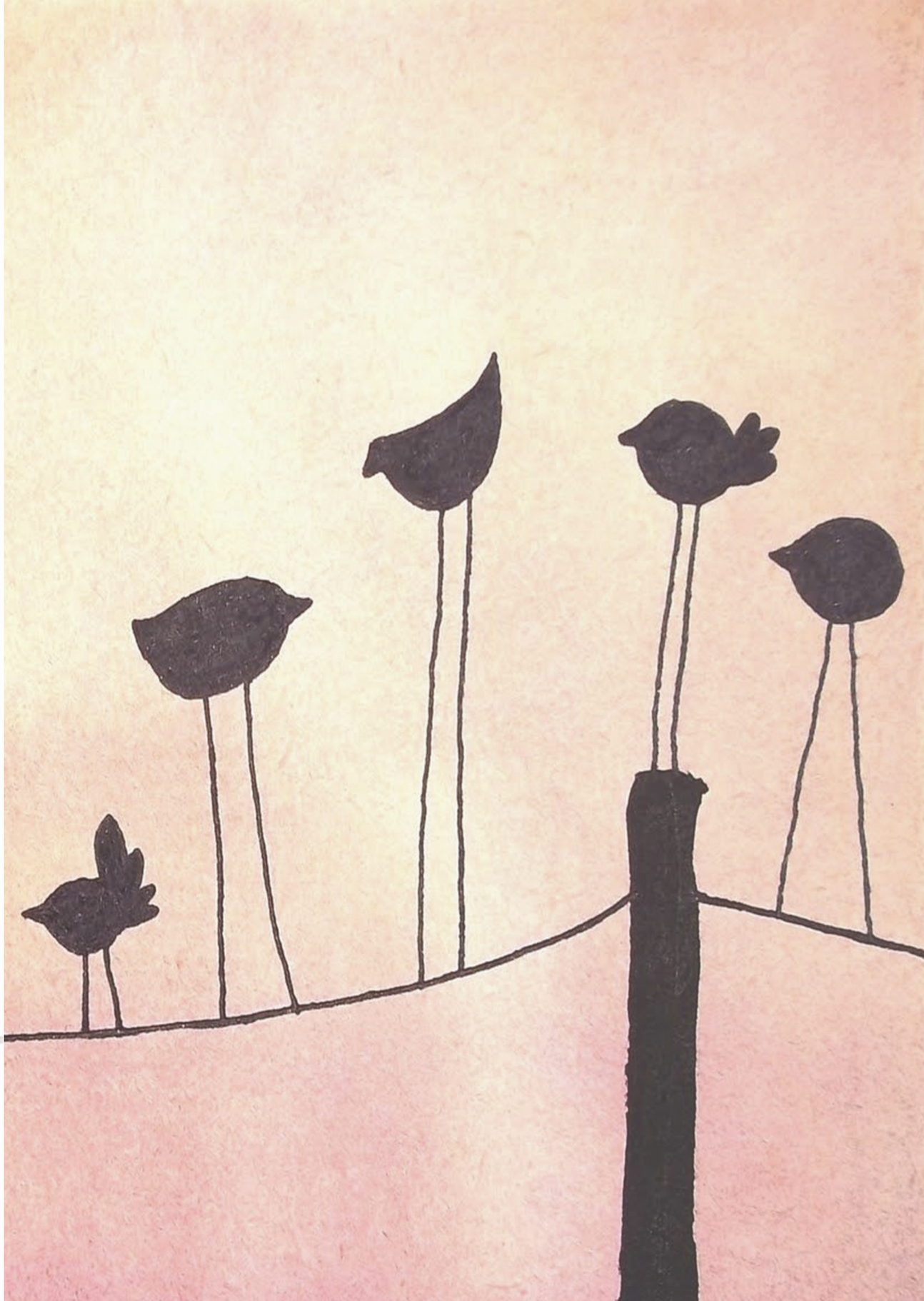

Echipa proiectului:
Preşedintele Colegiului Redacţional: Pr. prof. dr.Vasile Gavrilă
Redactor-şef: Mariana Lina
Redactor-şef executiv: prof. dr. Georgiana Estienne
Redactor executiv Arte şi Cultură: prof. dr. Cosmina Dragomir
Redactor executiv Ştiinţe: prof. dr. Georgeta Neagu
Redactor executiv Ştiri: prof. Eleonora Iordache

Colaboratori: Pr. prof. Adrian Sima, prof. Cristian Nica, prof. Ionuţ Dima, prof. Cornelia Miron, prof. Gloria Sofia Mărgineanţu, prof. Simona Minciu, înv. Alexandru Vesa, înv. Andreea Gheorma, înv. Maria Bănică, conf. univ. dr. Mihai Vladimir Topan, dr. Bogdan Budişteanu, dr. prof. univ. Magdalena Budişteanu

Art Director: Oana Novicov
Grafician: Ioana Păun
Fotograf: Liviu Marghidan
Cap limpede: Lucia Crăciun
Ilustraţii: elevi ai Liceului Teoretic „Sfinţii Trei Ierarhi“
Corectură: Valeria Radu
Hârtie: carton mat, 250 g, carton semi-lucios 130/140g
Tiraj: 450 de exemplare
Tipărit: Tipografia Gutenberg

Cod ISSN 2734 - 7532 ISSN-L 2734 – 7532